

Yù Túrâ sù ira Kebru

Yù Meyannung sawe Túrâ

Yù ira tatolay nga Kudio, mangngágan ira gapay ta Kebru, á Kebru yù ngágan nayù ággubobuk da gapay. Á si Akup yù naggaká nira, nga ingágan ni Namarò ta Israel. Á mewarawarâ yù ira ginaká ni Israel ta tangapáddabbuno. Ngam kunangane, manoli ira ta dabbun nga iniyawâ na ngaw ni Namarò nira, nga mangngágan ta Israel.

Aru yù ira makkakerumá nga rilision ta dabbuno, á aru yù ira tatolay nga Kudio ána ari Kudio nga nangiyabbû sù ira napolu nga manguruk kê Apu Kesu Kiristu ta meyannung sù pallikuk da ta dán nga rilisiod da ána panuttul da kê Apu Kesu. Á iniyabbû da, nga kud da, “Anni panò yù kapiánán nayù ángnguruk nayù ira tatolay kê Apu Kesu Kiristu ánnè ta rilision nga makkakerumá?” Á yawe yù túrâ nayù manabbák karannian nga iniyabbû da, nepatalugáring sù pangiyabbû da nga kud da, “Anni yù kebalinán nayù kinagi ra, nga si Apu Kesu yù kátannangán nga pári tam?” Bibbيران naw Kebru 4:14-16.

Yù Mayán na yawe Túrâ

Si Apu Kesu yù Mangipakánnámmu sù Bilin ni Namarò (1:1-4)

Makáwayyá si Apu Kesu ánnè sù ira Daroban ni Namarò (1:5-14)

Yù Napiá nga Ángngiyígù ni Namarò nittam (2:1-18)

Makáwayyá si Apu Kesu ánnè kári Moyses kâ Josiuwa (3:1–4:13)
 Si Apu Kesu yù Pári tam nga Mamakkápiá nittam kâ Namarò (4:14–7:28)
 Yù Kapiánán nga Tarátu ni Namarò megapu kâ Apu Kesu (8:1–9:22)
 Namittán lâ yù Ketapil ni Apu Kesu nga Keyátáng na megapu nittam (9:23–10:39)
 Yù ira Tatolay nga Neparámak megapu sù Ángngikatalà da (11:1-40)
 Yù Mepángngà nga Ángngikatalà tam kâ Ammò Namarò (12:1–13:19)
 Yù Ipakimállà nayù Mattúrâ (13:20-25)

Si Apu Kesu yù Mangipakánnámmu sù Bilin ni Namarò

¹ Sù ngaw napolu nga ággaw, name-arú yù pangipakánnámmu ni Namarò sù bilin na sù ira ngaw Kebru nga naggaká nittam nga Kudio. Á aru yù makkakerumá nga ángngipakánnámmu ni Namarò sù bilin na, megapu sù ángngituddu nayù ira ngaw ábbilinán na.

² Ngam ta ággawo sù keggá tam, sinullà ni Namarò yù Anâ na ta mangipakánnámmu sù bilin na. Ta inipaparò ni Namarò sù Anâ na yù ngámin nga egga, á aggina yù sinullà ni Namarò nga isipà na ta ngámin.

³ Á yù Anâ ni Namarò yù pakasinganát tam sù dalingárang ni Namarò, ta naggittá yù pakáwayyá ra, yù nonò da, áanna yù akkuád da. Á mammaguray sù ngámin nga pinarò na megapu sù pakáwayyá nayù ubobuk na, nga ámmagaddátu na.

Á ta kabalin na nagikáru ta liwiliwâ tam, tapè mapakomá ittam, á nattoli sù gián na ta lángì, á nagitubangin sù jiwánan nayù Kotunán, tapè mepammaguray kuna.

⁴ Ta pinabbalin ni Namarò ta kapiánán yù Anâ na ánnè sù ira daroban na. Á ammu tam ta makáwayyá ánnè nira, gapu ta aggina lâ yù kagian ni Namarò nga Anâ na.

Makáwayyá Yù Anâ ni Namarò ánnè sù ira Daroban na

⁵ Á awán sù ira daroban ni Namarò yù nakkagián na, nu ari lâ yù Anâ na yù nakkagián na ta kunniaw,

“Sikaw yù Anâ ku,

á ta ággawo ipakánnámmukin ta sikán yù Yámam,”* kun na.

Á aijan paga yù kinagi ni Namarò ta meyannung sù Anâ na, nga arán na gemma bulubugá kinagi ta meyannung sù ira daroban na, nga kunniaw,

“Sikán yù Yáma na,

á aggina yù Anâ ku,”† kun na.

⁶ Á ta pamapáno ni Namarò sù Anâ na nga makáwayyá,‡ á jinok na ta umay ta dabbuno. Á kinagi na,

“Ngámin nga darobak ku, mamalittúkak ira nga maddáyaw kuna,” kun na.

⁷ Á ta meyannung sù ira daroban ni Namarò, kinagi na,

* **1:5** Salmo 2:7; Kingguá 13:33 † **1:5** 2 Samuel 7:14 ‡ **1:6** Makáwayyá si Apu Kesu nga kunnay sù kaká nga anâ na tolai, nga manaron ta ngámin nga kukuá nayù yáma na.

“Masserbi nikán yù ira darobak ku,
 nga pabbalinak ku ira ta kunnay ta paddák
 áнна api nga maggatang,
 nga makáwayyá nga mamalurò sù ipakuâ
 nira,”§ kun na.

⁸ Ngam yawe yù kinagi ni Namarò sù Anâ na,
 “Sikaw yù Apu Namarò,
 nga mammaguray ta áddè ta áddè nga awán ta
 áddè na.

Á napiá yù pammagurem sù ira tatolem,
 áнна matunung yù pamanunnù mu sù ira
 ngámin.

⁹ Á ikáyâ mu lâ yù napiá áнна matunung nga
 akkuán nayù ira tatolay,
 ngam arám mu ikáyâ yù narákè nga akkuád
 da.

Á yáyù nga sinullà taka, sikán nga Yápum nga
 pakimorayám mu,
 tapè sikaw yù kotunán nga mammaguray,
 nga magayáyâ áнна maráyaw ánnè sù ira
 kábulum mu.”*

¹⁰ Á yawe gapay kinagi ni Namarò sù Anâ na,
 “Sikaw, Apu, yù namarò ta dabbuno ta pamegapu
 na ngámin,
 áнна pinarò mu gapay yù lángì áнна ngámin
 nga egga kuna.

¹¹ Á lummà noka yù lángì áнна yù dabbuno.
 Ngam sikaw, maggián ka lâ ta áddè ta áddè,
 nga ari manguli.

Maddán yù dabbuno áнна lángì nga kun na gámì.

§ 1:7 Salmo 104:4 * 1:9 Salmo 45:6-7

12 Á lukutam mu ira nga kunnay ta gámì, ta mapatalián ira.

Ngam sikaw, ari ka maddán, á ari ka mapatalián, ta maggián ka lâ nga ari manguli ta áddè ta áddè,

ta awán ta áddè nayù dagum mu,”† kun ni Namarò sù Anâ na.

13 Ngam awán bulubugá ta daroban ni Namarò nga nakkagián na sù kunniaw nga kinagi na kâ Anâ na. Ta kinagi ni Namarò sù Anâ na,

“E ka bì magitubang ta jiwánák ku, sù ággitubangán nayù kotunán nga maráyaw, áddè ta appútak ku yù ira malussaw nikaw,”‡ kun na.

14 Á yù ira daroban ni Namarò, asinni ira panò nu ari galá yù ira ari masingan nga masserbi kâ Namarò. Á doban na ira ta umay mangabbák nittam ngámin nga meyígù, nga mesipà kâ Namarò ta áddè ta áddè.

2

Yù Napiá nga Ángngiyígù ni Namarò nittam

1 Á gapu ta yù Anâ ni Namarò yù mangipakánnámmu sù bilin ni Namarò, á yáyù nga máwák tam nga tángngagan ta napiá yù ipakánnámmu na nittam, marakè mekáttauay ittam sù kuruk nga bilin na.

2 Á sù ngaw gári, inipeyubobuk ni Namarò sù ira daroban na yù taddán na sù ira tatolay.* Á yù ira tatolay nga ari nanguruk, pinagikáru ni Namarò

† 1:12 Salmo 102:25-27 ‡ 1:13 Salmo 110:1; Kingnguá 2:34

* 2:2 Kingnguá 7:38; Galasia 3:19

ira megapu ta liwâ da, gapu ta arád da kinuruk yù kinagi nayù ira daroban na.

³ Á sittam laguk, nu lonát tam yù bilin ni Namarò nga meyannung sù Anâ na nga mangiyígù ta tatolay, á egga panò yù tanakuán nga pakiyígutát tam? Awán! Ta si Apu Kesu Kiristu yù napolu nga mangipakánnámmu ta meyannung sù pangiyígù na ta tatolay, á ngámin ira nga nagginná kuna, aggira yù mangipakánnámmu nittam ta kuruk yù bilin na.

⁴ Á si Namarò gapay, inipakánnámmu na lápay ta kuruk yù kinagi ra, megapu sù inipakuá na nira nga aru nga makapállâ nga pinagaddátu ra. Á ta meyannung sù ure ni Namarò, inisinek na nira yù makkakerumá nga pakáwayyá ra nga naggapu sù Mangilin nga Ikararuá na, tapè ipasingan na ta kuruk yù bilin na nga kinagi ra.

Yù Magágál nittam ta Umay Makiyígù

⁵ Á ta meyannung sù bagu nga dabbun nga ubobugak ku nga duttál noka, ari gemma yù ira daroban ni Namarò yù sinullà na nga mammaguray sù bagu nga dabbun.

⁶ Ngam yù ira tatole ni Namarò yù sinullà na ta mammaguray, nga kunnay ta netúrâ sù dán nga libru nga kunniaw:

“Á sikaw, Apu Namarò, yù Kotunán.

Á anni má panò ta manonò kami, nga tolay kami lâ?

Ta ikállà kami ána arák kami káttamán.

⁷ Á pinarò kami, nga nagukák lábbì yù pakáwayyá mi ánnè sù pakáwayyá nayù ira darobam mu,

ngam ipotuk kami sangaw nga meparáyaw,
nga mesipà sù pammagurayám mu.

⁸ Á patulutam mu nikami yù ngámin nga pinarò
mu,
tapè mammaguray kami ta ngámin.”†

Á gapu ta kunnian yù netúrâ, á ammu tam ta ipam-
magure ni Namarò sù ira ngámin nga tatole na yù
ngámin nga pinarò na, á kánnámmuát tam ta awán
ta arát tam pammagurayán. Ngam arát tam paga
masingan ta sittam nga tatolay yù mammaguray
ta ngámin nga naparò, gapu ta ari paga jimittál yù
ággo na.

⁹ Ngam yawe ammu tam nga jimittálin, ta si Apu
Kesu yù namalurò karannian nga netúrâ. Ta
aggina yù nabíbi lâ nga napagukák ánnè sù ira
daroban ni Namarò, tapè metapil nga matay ta
kurù megapu nittam ngámin nga tatolay, gapu ta
inikállà ni Namarò ittam. Á gapu ta ketapil ni Apu
Kesu megapu nittam, yáyù nga aggina yù inipotun
ni Namarò, nga maddalingárang nga mammagu-
ray nga meparáyaw!

¹⁰ Ta si Namarò gemma yù namarò áнна man-
angngal ta ngámin, á meparáyaw megapu ta
ngámin nga pinarò na. Á napiá áнна mepángngà
gemma ta jinok ni Namarò si Apu Kesu ta umay
meyaná ta tolav áнна mangiyangngà ta jigâ, tapè
aggina yù makáwayyá nga mangiyigù ta aru nga
tatolay. Ta yáyù gemma yù ure ni Namarò, tapè
pabbalanan na ta ánâ na yù aru nga tatolay, tapè
mesipà ira sù Anâ na, nga meparáyaw.

† 2:8 Salmo 8:4-6

11 Á si Apu Kesu yù namakarenu nittam nga mangikatalà kuna, tapè mangilin ittam, á táttádday lâ yù Yáma tam kê Apu Kesu. Á yáyù nga ari mappasirán si Apu Kesu nga makkagi ta sittam yù wáwwagi na.

12 Á ammu tam ta kuruk nga wáwwagi na ittam gapu ta ajjan yù netúrâ nga kinagi na kê Yáma na, nga kunniaw,

“Ammò, ipakánnámmu taka sù ira wáwwagì.

Á mepaggagammungà nira, nga makkansion nga maddáyaw nikaw,”‡ kun na.

13 Á netúrâ gapay yù kinagi ni Apu Kesu,

“Ikatalà ku si Apu Namarò,” kun na.

Á kinagi na paga,

“Ajjanà saw ána yù ira wáwwagì nga ánâ ni Namarò nga inikatalà na nikán,” kun na.

14 Á sittam nga kagian ni Apu Kesu ta ánâ ni Namarò, tolay ittam lâ nga egga baggi tam nga matay. Á yáyù nga nabbáli ta tolay gapay si Apu Kesu, nga kunnay nittam, á netapil nga natay ta kurù megapu nittam, tapè máppù si Satanas, nga aringin makáwayyá nga mangituluk sù ira tatolay ta pate ra nga awán ta áddè na.

15 Á inirián ni Apu Kesu yù assing tam ta pate tam megapu sù kingguá na. Á pinalubbáng na ittam, nga kunnay ta nebáluk ngaw megapu sù assing tam ta pate tam.

16 Ta ari gemma yù ira daroban ni Namarò yù abbágán ni Apu Kesu, nu ari galá sittam nga tatole na, nga mebiláng ta ginaká ni Abrakam.

‡ 2:12 Salmo 22:22

17 Á gapu ta sittam nga tatolay yù ikáyâ na nga abbágán, á máwák laguk nga nepaggittá nittam nga wáwwagi na nga marigirigâ. Á yáyù nga nabbalin ta kátannangán nga pári nga mangikállà áнна pangikatalakán nga masserbi kê Namarò megapu nittam, nga nangitapil sù baggi na ta pagikáru na ta liwiliwâ tam, tapè mapakomá ittamin.

18 Á gapu ta inattamán ni Apu Kesu yù pamarubá ni Satanas kuna, á yáyù nga makáwayyá nga mangabbák nittam nu parubán na ittam ni Satanas, tapè ari ittam makiappù kê Satanas.

3

Makáwayyá si Apu Kesu ánnè kê Moyses

1 Wáwwagì nga mangikatalà kê Apu Kesu, mangilin kayu nga mesipà gapay sù pangapà ni Namarò sù ira nga pabbalanan na ta tatole na. Á nonotan naw laguk si Apu Kesu. Aggina yù jinok ni Namarò ta umay ta dabbuno, tapè ipakánnámmu na si Namarò nittam. Á aggina yù sinullà ni Namarò nga kátannangán nga pári, nga ikatalà tam ta mamakkápiá nittam kê Namarò.

2 Á pinalurò ni Apu Kesu yù ngámin nga inipakuá nayù nanullà kuna, ta kunnay sù ngaw Kákay Moyses nga nangikatalakán ta passerbi na sù ira tatole ni Namarò. Ta si Kákay Moyses yù sinullà na ngaw ni Namarò nga nanaron sù ira tatole na, nga nebiláng ta pamiliá na. Á pinalurò ni Kákay Moyses gapay yù ngámin nga inipakuá ni Namarò kuna.

³ Á maráyaw si Kákay Moyses, ngam más maráyaw si Apu Kesu ánnè kuna, nga kunnay ta maráyaw yù nabbalay ánnè sù balay nga pidde na.

⁴ Á ta meyannung ta ngámin nga katággítádday nga balay, ammu tam ta aijan yù tolay nga nab-balay kuna. Á si Namarò galâ yù namarò ta ngámin nga egga.

⁵ Á nangikatalakán si Moyses, nga napiá yù passerbi na kê Namarò, ta pinalurò na yù ngámin nga inipakuá ni Namarò kuna, megapu sù panaron na sù ira kábulun na nga nebiláng nga pamiliá ni Namarò. Á inipakánnámmu na nira yù meyannung sù ipalappâ ni Namarò noka.

⁶ Ngam si Apu Kesu Kiristu yù Anâ ni Namarò nga pangikatalakán na nga mammaguray sù ira tatole na nga mebiláng ta ánâ na. Á sittam yù ira ánâ na, nu napasigaggà yù ángngikatalà tam kê Apu Kesu áнна magayáyâ ittam megapu sù pagiddanáma tam ta mesipà ittam kê Namarò.

Pappalánan na ittam ni Namarò

⁷ Á gapu ta tatole na ittam ni Namarò nu napasi-gaggà yù ángngikatalà tam, nonopat tam laguk yù inipetúrâ nayù Mangilin nga Ikararuá. Ta kinagi na,

“Á nu ággawo yù pakaginná naw sù bilin ni Namarò,

⁸ arán naw laguk ikikkítulán yù ipakánnámmu na nikayu.

Arán naw potuán si Namarò nga kunnay sù ira ngaw naggaká nikayu,

nga namotu kâ Namarò sù keggá ra ta kalállammatán.”

9 Á kinagi ni Namarò,

“Mássiki nu nasingad da yù pinagaddátu ta appátapulu nga dagun sù keggá ra ta kalállammatán,
á pinotuád dangà áddè ta arák ku ira kinalurá megapu sù akka-akkuád da.*

10 Á yáyù nga napporayà ngaw nira, á kinagi,
‘Manakì yawe ira tatolay nga tumututtul nikán, á ari ira matudduán.’

11 Á gapu ta papporè nira, yáyù nga sinistíguák ku ta kuruk yù kinagi nira:
‘Arát takayu bulubugá patallungan sù pam-agibannagák ku nakuan nikayu,’ † kun ni Namarò.

12 Á wáwwagì ta ángnguruk tam, magimuguk kayu laguk nga katággítádday, ta pasikkálan na yù nonò na, marakè aijan yù narákè nga nonò na, nga manakì nga manguruk áanna mekáttauay kâ Namarò nga matotolay.

13 Á makkakátabarang kayu laguk ta kággággaw nga kagian naw ta “ággawo,” nga keggá na paga nayù awayyá naw nga manguruk, tapè mapasi-gaggà yù ángngikatalà naw, á awán nikayu yù mel-ogò, nga mataggâ yù ulu na megapu sù liwiliwâ na.

14 Ta mesipà ittam kâ Apu Kesu Kiristu nu mapasigaggà yù ángngikatalà tam kuna ta áddè

* 3:9 Bibbiram yù meyannung sù kingnuá ra, Exodo 17:1-7, Nomo 14:1-13 † 3:11 Salmo 95:7-11

ta áddè, nga kunnay sù kapámmegapu tam nga mangikatalà kuna.

¹⁵ Á yáyù kebalínán nayù dán nga netúrâ nga kunnaw,

“Á nu ággawo yù pakaginná naw sù bilin ni Namarò,
arán naw ikikkítulán yù ipakánnámmu na nikayu.

Arán naw potuán si Namarò nga kunnay sù ira ngaw naggaká nikayu,
nga namotu kê Namarò sù keggá ra ta kalállammatán.”

¹⁶ Á asinni panò yù ira ngaw nga namotu kê Namarò, mássiki nu naginná ra yù bilin na? Ari panò yù ira galâ nga inipáno na ngaw ni Kákay Moyses ta Egipto? Aggira gemma!

¹⁷ Aggira yù napporayán ni Namarò ta appátapulu nga dagun megapu sù liwiliwâ da, á natay ira ta kalállammatán.

¹⁸ Á asinni yù ira nga nakkagián ni Namarò ta arán na ira bulubugá patallungan sù napiá nga lugár nga iyawâ na nakuan nira, nga pagibannagád da, nu ari galâ yù ira namotu kuna?

¹⁹ Á yáyù nga kánnámmuát tam laguk ta arán na ira inisipà ni Namarò sù napiá nga lugár nga pinarán na nga pagibannagád da nakuan, gapu ta ari ira nanguruk kuna.

4

Yù Pamagibannagán ni Namarò sù ira Tatole na

¹ Á kunangan iyalawâ ni Namarò nittam yù awayyá tam nga mesipà sù initabbá na ngaw, nga

dán nga naparán nga pamagibannagán na ta tato-
lay. Magimuguk ittam laguk, tapè arát tam párigán
yù ngaw ira nga ari nanguruk, marakè arán na
ittam gapay patallungan sù pamagibannagán na
nittam. Á yáyù nga tángngagat tam laguk yù napiá
nga dámak, tapè mesipà ittam sù initabbá na.

² Ta nelayalayákin nittam gapay yù napiá nga
dámak, nga kunnay sù nelayalayá ngaw nira,
ngam awán ta nammakapiád da sù bilin ni Apu,
gapu ta arád da kinuruk.

³ Á yáyù nga arán na ira pinatallung ni Namarò
sù pamagibannagán na nira. Ngam sittam nga
manguruk yù isipà ni Namarò sù pamagiban-
nagán na nga pinarán na megapu nittam. Ta
kinagi na ngaw ni Namarò, nga kun na,

“Á gapu ta papporè nira, yáyù nga sinistíguák ku ta
kuruk yù kinagi nira:

‘Arát takayu bulubugá patallungan sù pamag-
ibannagák ku sù ira tatolè.’ ”

Á kunnian yù kinagi ni Namarò, mássiki nu dán
nga naparán yù pamagibannagán na sù ira tatole
na áddè ngaw kapápparò na ta dabbuno.

⁴ Á ajjan yù dán nga netúrâ nga kunnaw: “Á
nagibannák si Namarò sù mekapitu nga ággaw,
gapu ta nabalinin yù ngámin nga pinarò na.”*

⁵ Á mássiki nu dán nga naparán yù pamagiban-
nagán ni Namarò ta tatolay, á kinagi na yù kun-
niaw,

“Arát takayu bulubugá patallungan sù pamag-
ibannagák ku sù ira tatolè,” kun na.

* **4:4** Genesis 2:2

⁶ Á yáyù nga ammu tam ta naparán lâ paga kungangan yù pamagibannagán ni Namarò sù ira nga manguruk, gapu ta yù ira ngaw nga nakaginná sù napiá nga dámak, arán na ira pinatallung ni Namarò sù pamagibannagán na nira, gapu ta pinotuád da.

⁷ Á yáyù nga sinullà ni Namarò yù tanakuán nga ággaw, nga iningágan na ta “ággawo,” kun na kâ Patul Dabid, nga awayyá nayù ira tatolay nga mesipà sù ira tatolay nga pagibannagan na. Á ammu tam yaw, ta aru yù dagun nga napasá áddè ngaw pangitarátu na kári Kákay Moyses ta áddè ta keggá ni Patul Dabid, á inipetúrâ ni Namarò kâ Patul Dabid yù kinagi na, nga kunniaw,

“Á nu ággawo yù pakaginná naw sù bilin ni Namarò,
arán naw ikikkítulán yù ipakánnámmu na
nikayu,” kun ni Namarò.

⁸ Á gapu ta natay ta kalállammatán yù ira ngaw taga Israel nga ari nanguruk kâ Namarò, á si Josiuwa yù táli ni Moyses, nga nangiyángay sù ira ginaká ra ta lugár na Kaynan. Á nu Kaynan nakuan yù lugár nga inubobuk ni Namarò, á arán na nakuan sinullà yù tanakuán nga ággaw nga pangisipà na ta tatolay sù pamagibannagán na. Ngam ari lâ Kaynan yù pamagibannagán ni Namarò nga inubobuk na.

⁹ Á yáyù nga iddanamát tam lâ paga yù pamagibannák ni Namarò nittam nga tatole na, nga kunay sù ngaw pagibannák na ta kabalin na namarò ta dabbuno, ta pinatukkâ na yù pattarabáku na sù mekapitu nga ággaw.

¹⁰ Á dattál nayù ággaw nga pamagibannák ni Namarò nittam, á sittam ngámin nga mesipà kuna, mattukkâ ittam nga mattarabáku gapay ta kunnay kâ Namarò ta kabalin na namarò.

¹¹ Á gapu ta iyalawâ ni Namarò yù pamagiban-nagán na nittam, nga kunnay ta pangiyalawâ na ngaw nira, ngam arád da nálâ, á yáyù nga ipe tam laguk yù urà tam nga mangupù ta panguruk tam sù ubobuk ni Namarò, tapè ari ittam mepárik sù ira ngaw nga ari nakatallung sù pamagibannagán ni Namarò gapu ta pamotu ra kuna.

¹² Ta manotolay nga makáwayyá yù ubobuk ni Namarò, nga meyárik ta bayunetá nga kataramán, nga duá yù ngarak na. Ta makatáppù yù bayunetá ta baggi na tolay. Á kunnian gapay yù keyarigán nayù ubobuk ni Namarò, ta tappútan nayù bilin ni Namarò yù nonò tam ána yù ure tam, á mepalappâ yù ngámin nga nonopat tam nga karagatát tam ána talákkurugat tam, nu napiá onu narákè.

¹³ Á awán bulubugá ta pinarò ni Namarò nga makatuttù kuna, á awán ta melímak kuna, ta malappâ yù ngámin nga pinarò na, á ammu na ngámin yù nonopat tam ána masingan na yù ngámin nga akkuát tam. Á aggina sangaw yù pakkagiát tam sù ngámin nga kingnguá tam.

Si Apu Kesu yù Pári tam nga Mamakkápiá nittam kâ Namarò

¹⁴ Á si Apu Kesu Kiristu nga Anâ ni Namarò yù kátannagán nga pári nga mamakkápiá nittam kâ Namarò. Á minayin ta lángì ta gián ni Namarò. Á yáyù nga ipasigaggà tam laguk yù ángngikatalà tam

kâ Apu Kesu ána uputat tam nga ipakánnámmu sù ira kábulut tam.

¹⁵ Ta yawe kátannangán nga pári yù pannakabaggi tam ta arubáng ni Namarò. Á ammu na ittam ikállà, gapu ta naparubán na yù ággiát tam nga tatolay. Á ammu na gemma yù pakkapíyát tam. Ta iniparubá ni Satanas yù ngámin nga makkakerumá nga pamalliwâ na nakuan kâ Apu Kesu, nga kunnay ta pamarubá na nittam. Ngam si Apu Kesu, ari bulubugá nalliwâ.

¹⁶ Á gapu ta ajjanin si Apu Kesu ta gián ni Namarò nga mamakkápiá nittam kâ Namarò, á mappelò ittam laguk nga makimállà kâ Namarò, tapè ikákkállà na ittam ána abbágán na ittam ta meyannung ta ngámin nga máwák tam ána jigá tam.

5

¹ Á ngámin nga kátannangán nga pári na Kudio nga sinullà ni Namarò, natullà ira tapè alawatad da ta iyawâ nayù ira tatolay nga ayám, nga iyátáng da ta pannakabaggi nayù ira kábulud da ta arubáng ni Namarò, tapè pakomán ni Namarò ira ta li-wiliwâ da.

² Á gapu ta tolai lâ yù pári, nga ajjan gapay yù pakkapíyán na, á yáyù nga ammu na mangikállà sù ira kábulun na nga tatolay nga nakaliwâ kâ Namarò, ta arád da ammu ngámin yù pakaliwatád da.

³ Á gapu ta makaliwâ gapay yù pári, máwák na mangiyátáng gapay kâ Namarò megapu sù baggi na, pángè na mangiyátáng megapu sù ira kábulun na nga tatolay.

⁴ Á ta meyannung sù kátannangán nga pári, awán gemma ta tolay nga massippil sù pakáwayyá na ána karáyo na. Ngam si Namarò galá yù manullà ta tolay ta kátannangán nga pári, nga kunnay sù panullà na ngaw kê Aron.

⁵ Á kunnian gapay kê Apu Kesu Kiristu. Arán na sinippil yù pakáwayyá ána karáyo nayù kátannangán nga pári. Si Namarò yù nanullà kuna ta kátannangán nga pári. Á kinagi ni Namarò kuna,

“Sikaw yù Anâ ku,

á ta ággawo ipakánnámmukin ta sikán yù Yámam,”* kun na.

⁶ Á aijan netúrâ paga yù kinagi ni Namarò sù Anâ na,

“Á sikaw yù pári ta áddè ta áddè,

nga kunnay sù kapári nayù ngaw Patul Melk-
isidek nga ari bulubugá mapatalián.”†

⁷ Á keggá ni Apu Kesu ta dabbuno, nakimállà kê Namarò, á nagaráyan ána nakkulè, ta mássiki nu matay, si Namarò yù makáwayyá nga mangiyígù kuna. Á gapu ta pakimoray ni Apu Kesu kê Namarò, á yáyù nga gininná ni Namarò yù ipakimállà na.

⁸ Á mássiki nu Anâ ni Namarò si Apu Kesu, ginigiámmu na yù kebalinán nayù panguruk na kê Namarò megapu sù pangiyattam na ta jigâ.

⁹ Á gapu ta pinalurò ni Apu Kesu yù ngámin nga inipakuá ni Namarò kuna, ána awán bulubugá ta liwâ na, nabbalin ta pareku nga mangiyígù sù

* 5:5 Salmo 2:7; Kebru 1:5 † 5:6 Salmo 110:4

ira ngámin nga tatolay nga manguruk kuna, tapè mesipà ira sù áttole na nga mannanáyun.

¹⁰ Á napalurò yian gapu ta sinullà ni Namarò ta kotunán nga pári, nga kunnay sù ngaw Patul Melkisodek.

Arát tam Likuránán yù Ángngikatalà tam kê Apu

¹¹ Á aru paga yù ikáyâ ku nga ipakánnámmu nikayu nga meyannung sù paggittád di Melkisodek kê Apu Kesu, ngam marigâ nga mebukalán nikayu, ta nabbalin kayin nga kunnay ta kitul.

¹² Á napiá nakuan nu sikayu ngin yù mangituddu sù ira kábulun naw, ta nabayák kayin nga manguruk. Ngam máwák naw má nga mebukalán nikayu yù napopolu ngaw nga netuddu nikayu, nga ubobuk ni Namarò. Á yáyù nga kunnay kayu ta abbing nga massusu lâ paga, nga ari paga makakán.

¹³ Á yù ira nga kunnay ta massusu lâ paga, arád da ammu mappíli sù napiá áнна arád da kánnámmuán yù kebalínán nayù bilin ni Namarò.

¹⁴ Ngam yù tolai nga meyárik sù makakán, tulluâ megapu sù panguruk na, á kánnámmuán na yù monak nga metuddu kuna, gapu ta ipe na yù urà na nga mappíli sù napiá áнна mangipuerá sù narákè.

6

Yù Talluâ nayù ira Manguruk kê Namarò

¹ Á gapu ta naggiámmu ittamin sù olu nga netuddu nga meyannung sù panguruk tam kê Apu Kesu Kiristu, gigiámmuat tam laguk yù ngámin nga meyannung sù pakáwayyá na, tapè tulluâ yù

nonò tam. Arát tam laguk itotoli nga gigiámmuan yù ammu tamin nga netuddu nga meyannung ta pabbabáwi tam ána pangikatalà tam kê Apu, ána yù máwák tam nga tukkatan yù akka-akkuát tam nga awán ta serbi na.

² Á nánámmuát tamin yù netuddu nga meyannung ta pakirigù tam, nga panákkilalán ta napakarenuánin yù nonò tam. Á ammu tamin yù netuddu nga meyannung ta pangipotun na tolay ta limá na sù ulu nayù tolay nga sinullà ni Namarò, tapè ipakimállà na kê Namarò ta abbágán na ta passerbi na kuna. Á ammu tamin yù netuddu nga meyannung sù pamaginnanole ni Namarò sù ira námmatay noka, ána yù pamanunnù na sù ira tatolay ána pamagikáru na sù ira mamotu kuna ta áddè ta áddè.

³ Á yáyù nga gigiámmuat tam laguk yù ngámin nga bilin ni Namarò, nu anugutan ni Namarò, tapè tulluá yù ángnguruk tam ta kunnay ta ure na.

⁴ Á yù ira tatolay nga nakaparubá sù allà ni Namarò nira, nu likuránád da yù ángngikatalà da kuna, ari ira bulubugá mapabbabáwi nga mapatoli kuna. Ta naparubád den yù ángngikállà ni Namarò nira ta pakaginná ra sù napiá nga dámak, á nesipà ira gapay sù ángngabbák nayù Mangilin nga Ikararuá na.

⁵ Á naparubád da gapay yù piá nayù bilin ni Namarò ána yù ámmagaddátu na nga kunnay ta ipasingan na gapay noka nu duttál yù pagáddekán nga ággaw ána yù bagu nga ággaw.

⁶ Á gapu ta pinarubád da ngámin dannian ána ammu ra yù pakáwayyá ni Apu Namarò, á nu

likuránád da yù ángngikatalà da kê Apu Kesu, á ari iren mapabbabáwi ta liwâ da, á ari iren mapatoli ta pangikatalà da kuna, gapu ta inipasiránád da yù Anâ ni Namarò ána inipeluddè da ta arubáng nayù ira tatolay. Á ta kunnian, kunnay ta pidduád da nga ipátà ta kurù yù Anâ ni Namarò.

⁷ Á ta ángngarigán, nu aijan yù napiá nga ákkomanán nga moranán, á mattubbu yù nemulá kuna ána mabbungá ta napiá megapu sù allà ni Namarò kuna, á magayáyâ yù makáddabbun megapu sù málâ na. Á kunnian yù keyarigán nayù tolay nga napasigaggà yù ángngikatalà na kê Namarò, á bálatan na gapay ni Namarò ta napiá.

⁸ Á ta ángngarigán, nu málâ na lâ nayù makáddabbun yù makkakerumá nga sî, á tuggian na sangaw. Á kunnian gapay sù ira tatolay nga arád da akkuán yù ikáyâ ni Namarò, ta meyárik ira ta kasisítán, á yá lâ palabbetád da yù impiernu, sangaw nu ukuman ni Namarò ira.

⁹ Á wáwwagì nga iddukak ku, inubobuk ku yù pangukum ni Namarò sù ira nga mangnguá ta narákè. Ngam ta meyannung nikayu, ammu gemma ta awán bulubugá ta mesimmu nikayu nga kunnay ta katuggi nayù kasisítán, gapu ta ikatalà nawin si Apu Kesu ta mangiyígù nikayu, á palurotan naw yù napiá nga ipakuá ni Namarò nikayu megapu sù panguruk naw kuna.

¹⁰ Ta pareku nga matunung si Namarò, á kemámmatán na yù napiá nga akkuán naw. Á ammu na yù ayâ naw kuna, ta ipasingan naw paga megapu sù ángngiddù naw sù ira kábulun naw nga

manguruk kâ Apu.

¹¹ Á karagatám mi ta talákkurugan naw nga uputan yù napiá nga akkuán naw áddè ta pattoli ni Apu Kesu, tapè mapalurò yù ngámin nga id-danamát tam.

¹² Ari kayu laguk malurâ sù ángnguruk naw kâ Apu. Párigán naw galâ yù ira nga napasigaggà yù ángngikatalà da. Ta sittam nga napasigaggà yù ángngikatalà na yù iddán ni Namarò sù initabbá na.

Kuruk nga Mapalurò yù Initabbá ni Namarò

¹³ Á makáwayyá si Namarò nga mamalurò sù initabbá na. Á ajjan yù initabbá na kâ Kákay Abrakam sù ngaw nga nabayágin. Á gapu ta awán ta tanakuán nga makáwayyá ánnè kâ Namarò, nga massistígu sù kinagi na, á yáyù nga sinistíguán na galâ ni Namarò lápay ta kuruk yù kinagi na kâ Kákay Abrakam.

¹⁴ Á kinagi na, “Á yawe yù itabbâ nikaw. Pagayáyatat taka megapu sù aru nga iyawâ ku nikaw nga pammakapiám mu, á pagaruak ku noka yù ira ginakám,”* kun ni Namarò kuna.

¹⁵ Á gapu ta nagattam nga nagiddak si Kákay Abrakam, nga napasigaggà yù pangikatalà na kâ Namarò, á nálâ ni Abrakam yù initabbá ni Namarò kuna.

¹⁶ Á ajjan yù kustombare na tolai nga abbúnan na yù ngágan ni Apu ta pamakuruk na sù kagian

* **6:14** Genesis 22:15-17. Ta olu nga pangitabbá ni Namarò kâ Abrakam (Genesis 12:1-4), napasá 25 nga dagun lage na keyaná ni Isak (Genesis 21:2-5). Á napasá má 60 nga dagun lage na keyaná nayù ira ápù na, di Eso kâ Akup (Genesis 25:21-26).

na. Á kagian na, “Si Apu Namarò yù makasistígu ta kuruk yù kagiak ku,” kun na. Á ta kunnian, patukkatan na yù pakkaká-ubobuk da.

¹⁷ Á gapu ta inikáyâ ni Namarò nga ipakánnámmu ta kukurugán nga arán na bulubugá patalián yù sinalákkuruk na, á sinuttul na yù kustombare na tolay nga mamakuruk sù initabbá na, ta nassistígu si Namarò sù ngaw ira nga nangitabbán na.

¹⁸ Á yáyù nga aijan yù duá nga pangurugát tam nga ari bulubugá moli, yù pangitabbá ni Namarò ána yù passistígu na, ta ari bulubugá massiri si Namarò. Á sittam nga nakiyígù kuna, dudduáran na ittam ta ari ittam mabbábáng, ngam mapasi-gaggà ittam laguk nga magiddanáma sù pinarán na megapu nittam.

¹⁹ Á gapu ta napasigaggà yù ággiddanáma tam ta kesipà tam kê Namarò, napaláddá yù ággiát tam kuna. Ta si Apu Kesu yù pangikatalakát tam, nga minayin ta lánì sù mangilin nga gián ni Namarò.

²⁰ Aggina yù minay ta lánì nga napolu ánnè nittam. Ta aggina yù kotunán nga pári nga pan-nakabaggi tam, nga mamakkápiá nittam kê Namarò. Á kunnay ta kapári ni Patul Melkasidek yù kapári ni Apu Kesu, nga ari bulubugá mapatalián ta áddè ta áddè.

7

Si Patul Melkasidek, nga Pári

¹ Á yù ngaw Patul Melkasidek yù patul nga nammaguray ta ili na Salem, nga pári gapay nga

pannakabaggi nayù ira tatolay ta arubáng ni Namarò nga Kotunán na ngámin. Á panoli ni Kákay Abrakam ta gián na ta kabalin na nangappù ta appâ nga patul nga malussaw kuna, á en na jinápun ni Patul Melkasidek. Á namindision kê Kákay Abrakam, ta inipakimállà na yù pangikállà ni Namarò kuna.

² Á iniyawâ na laguk ni Kákay Abrakam kê Patul Melkasidek yù mekamapulu sù ngámin nga inâ na. Á yù kebalinán nayù ngágan ni Patul Melkasidek yù patul nga matunung, á matunung yù ngámin nga kingguá na. Á yù páppatulán na yù dabbun na Salem. Á yù kebalinán na Salem yù lugár nga pagimammatán. Á yáyù nga neparámak si Patul Melkasidek ta napiá nga patul nga matunung ána mamagimammà.*

³ Á awán ta nakagi nga meyannung sù ira darakal ni Patul Melkasidek. Awán ta netúrâ nga meyannung sù ira naggaká kuna onu yù ira ginaká na. Á ari bulubugá nánámmuán yù meyannung sù keyanâ na ána pate na. Á yáyù nga maggián si Patul Melkasidek nga kunnay sù Anâ ni Namarò, nga pári ta áddè ta áddè.

⁴ Nonopat tam laguk yù pakáwayyá ni Patul Melkasidek! Ta si Kákay Abrakam gapay, mássiki nu káke tam ngámin nga Kudio, iniyawâ na kê Patul Melkasidek yù mekamapulu sù ngámin nga inâ na sù ira nakigerrán na.

⁵ Á yù ira ginaká ni Kákay Abrakam, aijan yù dán nga netúrâ nga tunung nga netuddu nira, ta iyawâ

* 7:2 Genesis 14:18-20

da yù mekamapulu sù ngámin nga pakkatole ra. Á yù ira páppári nga ginaká ni Libi yù pangiyawatád da, mássiki nu kakanáyud da ira.

⁶ Á si Patul Melkasidek, mássiki nu ari gemma ginaká ni Libi, aggina yù pangiyawatán ni Kákay Abrakam sù mekamapulu sù kukuá na. Á si Patul Melkasidek yù namindision, nga nakkiddaw kâ Namarò ta ikákkállà na si Kákay Abrakam, mássiki nu aggina yù nangitabbán ni Namarò.

⁷ Á ammu tam gemma ta makáwayyá yù mamin-dision ánnè sù bindisionán na.

⁸ Á ta meyannung sù ira páppári, nga ginaká nayù ngaw Libi, aggira yù mangalawâ sù mekamapulu sù ira kakanáyud da nga Kudio. Á tatolay ira lâ nga matay, nga mapatalián sangaw. Ngam ajjan yù netúrâ nga meyannung kâ Patul Melkasidek, ta aggina yù pári nga matotolay ta áddè ta áddè.

⁹ Á yù ira ngaw páppári nga ginaká ni Libi, inalawâ da yù mekamapulu sù ira tatolay. Ngam máyâ ta kagiat tam gapay ta kunnay ta nappagá si Libi sù mekamapulu kâ Patul Melkasidek megapu kâ Kákay Abrakam.

¹⁰ Ta apù na ta siku ni Kákay Abrakam si Libi, nga ari paga neyanâ ta panápun nayù káke na kâ Patul Melkasidek. Á kunnay ta ajjan si Libi paga ta baggi ni Kákay Abrakam ta pappagá ni Abrakam sù mekamapulu kâ Patul Melkasidek. Á yáyù nga mesipà si Libi sù kingnguá nayù káke na.

Yù Pári nga Kunnay kâ Patul Melkasidek

11 Á sù ngaw nga nabayák, inipetúrâ ni Namarò kâ Kákay Moyses yù tunung na Kudio. Á sinullà ni Namarò yù ira ginaká ni Libi, tapè aggira yù pári. Á si Aron yù olu nga ginaká ni Libi nga pári. Á nonopat tam yaw. Gapu ta ari kukurugán nga mapakkápiá yù ira tatolay kâ Namarò megapu sù kapári nayù ira ngaw ginaká ni Libi, á máwák nga duttál yù tanakuán nga pári, nga kunnay kâ Patul Melkasidek yù kapári na. Á yáyù nga sinalián na ira ni Namarò.

12 Á gapu ta sinalián ni Namarò yù ira páppári nga ginaká ni Libi, máwák gapay nga talián na yù tunung.

13 Á si Apu Kesu yù ubobugak ku, nga táli nayù ira páppári nga ginaká ni Libi. Á awán bulubugá ta pári ngaw nga naggapu sù ira naggaká kâ Apu Kesu, ta tanakuán gemma yù naggaká kuna.

14 Ta ammu tam ta ginaká ni Juda yù Yápu tam. Á si Kákay Moyses, awán bulubugá ta kinagi na nga meyannung ta pári nga naggapu sù ira ginaká ni Juda.

15 Á mepasingan ta pinatalián ni Namarò yù ira páppári nga ginaká ni Libi ána yù dán nga tarátu na gapay nga meyannung sù katunung na tolay, nepatalugáring ta panullà ni Namarò sù tanakuán nga pári nga mannanáyun, nga kunnay kâ Patul Melkasidek yù kapári na.

16 Á ta katullà ni Apu Kesu ta pári, ari negapu sù tunung na Kudio nga meyannung sù ira naggaká kuna, nu ari galâ negapu sù pakáwayyá na, ta aggina yù matotolay ta áddè ta áddè.

17 Á ajjan yù inipetúrâ ni Namarò nga meyan-nung kuna nga kunniaw:

“Sikaw yù pári ta áddè ta áddè,
nga kunnay sù kapári ni Patul Melkasidek nga
ari bulubugá mapatalián.”

18 Á gapu ta awán ta tolay nga makatuppál sù tunung ni Moyses, á awán laguk ta tolay nga meyígù megapu kuna, á awán ta serbi na.† Á yáyù nga kánnámmuát tam laguk ta sinalián ni Namarò yù tunung ni Moyses,

19 gapu ta awán bulubugá ta tolay nga mabbalin ta pareku nga matunung megapu sù panguruk na sù tunung. Ngam ajjan laguk yù kapiánán nga ággiát tam, ta más napiá yù iddanamát tam megapu kê Apu Kesu, áanna mapelò ittamin kê Namarò.

20 Á mánnámmuát tam ta más napiá yù kapári ni Apu Kesu, gapu ta panullà ni Namarò kê Apu Kesu, á initabbá na kuna ta kukurugán nga man-nanáyun yù kapári na. Ngam sù panullà na sù ira páppári nga ginaká ni Libi, awán ta initabbá na.

21 Á yawe yù initabbá ni Namarò ta panullà na kê Apu Kesu, nga kunnay sù dán nga netúrâ nga kunniaw,

“Sikán si Apu Namarò, á arák ku bulubugá ibabáwi
yù talákkurugak ku. Á sistíguák ku ta kuruk
yù kagiak ku,

‘Sikaw yù pári ta áddè ta áddè.’ ”

22 Á yáyù nga ammu tam ta si Apu Kesu yù namaláddá nga namalurò sù más napiá nga tarátu ni Namarò megapu nittam.

† 7:18 Roma 8:3

23 Á ajjan paga yù tádday nga kapiánán nayù kapári ni Apu Kesu. Ta mássiki nu aru yù ira ngaw páppári, ngam arád da awayyá nga mopù yù kapári ra, gapu ta matay ira nga mapatalián.

24 Ngam pári si Apu Kesu ta áddè ta áddè, nga ari bulubugá mapatalián, gapu ta aringin bulubugá matay.

25 Á yáyù nga si Apu Kesu yù makáwayyá nga mangiyígù sù ira ngámin nga tumulù nga makipakomá kê Namarò megapu kuna. Ta sigga-inángà si Apu Kesu, nga pári nga matotolay ta áddè ta áddè, nga makimi-imállà kê Namarò megapu sù ira ngámin nga mangikatalà kuna.

26 Á si Apu Kesu yù máwák tam nga pári, nga pannakabaggi tam ta arubáng ni Namarò, gapu ta aggina yù mangilin, nga pareku nga matunung, nga awán bulubugá ta liwâ na. Á yáyù nga kuku-rugán nga nerumá nittam, ta makaliwâ ittam, ngam pareku nga napiá lâ yù nonò na. Á inipotun ni Namarò si Apu Kesu, tapè aggina yù Kotunán nga meparáyaw ta lángì.

27 Á nerumá gapay sù ira ngaw páppári, ta arán na máwák nga mangiyátáng ta kággággaw. Á yù ira ngaw páppári, máwák da ngaw nga mangiyátáng megapu sù liwâ da, lage ra nangiyátáng gapay megapu sù liwâ nayù ira tatolay. Ngam si Apu Kesu, gapu ta awán bulubugá ta liwâ na, á mittán lâ yù pangiyátáng na megapu nittam, tapè mári yù liwâ tam nga tatolay. Á arán na máwák nga pidduán yù pangiyátáng na, ta yù baggi na yù iniyátáng na megapu nittam, sù ketapil na ta kurù.

28 Á yù ira ginaká ni Libi nga natullà ta pári megapu sù tunung nayù ngaw Moyses, á tolay ira lâ nga nakapi ána nakaliwâ. Ngam megapu sù pangitabbá ni Namarò, sinullà na yù Anâ na nga naporíán sù tunung ta nabayák, nga namalurò ta ngámin nga ure nayù Yáma na, á nabbalin ta pári nga kapiánán, nga maggián ta áddè ta áddè.

8

Yù Kapiánán nga Tarátu ni Namarò megapu kê Apu Kesu

1 Á yawe yù kebalinán nayù kinagì, nga ajjanin yù kotunán nga pári, nga pannakabaggi tam kê Namarò, nga nepagitubangin ta jiwánán ni Namarò ta lángì, nga mepammaguray kê Namarò nga makáwayyá.

2 Á aggina yù pári nga masserbi kê Namarò sù mangilin nga gián na ta lángì, nga kuruk nga bale ni Namarò. Ta yù ngaw bale na nga pakimorayán nayù ira tatolay kê Namarò ta dabbuno, pidde ra lâ nayù ira tatolay, nga keyarigán nayù bale ni Namarò ta lángì. Ngam si Namarò nga Yápu tam yù nappadday sù bale na ta lángì.

3 Á yù ira kátannangán nga pári ta dabbuno, natullà ira tapè iyátáng da kê Namarò yù ayám nga iyawâ nayù ira kábulud da. Á kunnian gapay kê Apu Kesu, nga kotunán nga pári tam, ta ajjan ngaw yù máwák na nga iyátáng.

4 Á nu ajjan si Apu Kesu paga nakuan ta dabbuno, ari gemma pári, ta ajjan yù ira ginaká ni Libi nga natullà ta pári, nga mangiyátáng nakuan

kâ Namarò sù ayám nga iyawâ nayù ira tatolay, ta meyannung sù tunung ni Moyses.

⁵ Á yù bale ni Namarò nga pidde ni Moyses ta kalállammatán, kunnay lâ ta alinu nayù egga ta lángì nga inipasingan ni Namarò kuna. Á ta pappadde ni Moyses, kinagi ni Namarò kuna, “Imugurám mu yù áppaddem, tapè pareku nga megittá yù paddayam mu sù inipasingak ku ngin nikaw ta keggám sù puddul,”* kun na.

⁶ Ngam aijanin si Apu Kesu Kiristu sù bale ni Namarò ta lángì, nga mamakkápiá ta tatolay kâ Namarò. Á más napiá yù kapári ni Apu Kesu ánnè sù kapári nayù ira Kudio ta dabbuno, áнна más napiá gapay yù bagu nga tarátu ni Namarò ánnè sù dán nga tarátu na, megapu sù kapiánán nga initabbá ni Namarò.

⁷ Á ta ángngarigán, nu napalurò nakuan yù ure ni Namarò megapu sù napolu nga tarátu na, á arán na nakuan pinarán yù mekaruá.

⁸ Ngam arán na inikáyâ ni Namarò yù kingngik-ingnguá nayù ira ngaw tatolay nga siminuttul sù napolu nga tarátu na. Á yáyù nga kinagi ni Namarò,

“Sikán si Namarò, á yawe yù kagiak ku.

Duttál yù tanakuán nga ággaw, á palurotak ku yù bagu nga tarátu sù ira tatolè nga ginaká ni Israel áнна yù ira ginaká ni Juda.

⁹ Á ari megittá yù bagu nga tarátù sù ngaw tarátù, nga kinagì sù ira ngaw naggaká nira, ta pangipánò nira ta páppatulán na Egipto.

* 8:5 Exodo 25:40

Ta yù ira ngaw naggaká nira, arád da garè sin-
uppál yù tarátù nira,
á yáyù nga pinaguráyák ku ira,” kun ni Apu
Namarò.

10 “Ngam yawe yù bagu nga tarátù sù ira ginaká ni
Israel.

Duttál sangaw yù ággaw, á ipatattam ku
ta nonò da yù tunung ku, tapè arád da
káttamán.

Á sikán laguk yù pakiyápuád da,
á aggira gapay yù tatolè.

11 Á ta kesimmu na sangaw, ari iren laguk
makkakátuddu.

Awán ta tolay nga makkagi ta kabbulun na,
‘Máwák nga ammu si Apu,’
gapu ta aggira ngámin, ammu rangà,
mássiki yù kagukábán áddè sù karakalán.

12 Á ikákkállà ku ira áanna pakomák ku yù liwiliwá
da.

Á arák kin nonopan yù ngaw kingnúá ra nga
narákè.”†

13 Á ta pakkagi ni Namarò ta meyannung sù
bagu nga tarátu na, inibiláng na ta napaságin yù
ásserbi nayù napolu. Á máringin sangaw yù dánin,
nga awán ta passerbián na.

9

*Yù Pakimore nayù ira Tatolay kâ Namarò ta
Keggá nayù Olu nga Tarátu*

1 Á sù olu nga tarátu ni Namarò sù ira tatolay, ki-
nagi ni Namarò nira yù taddán na nga meyannung

† 8:12 Jeremia 31:31-34

sù pakimore ra kuna. Á inipapadde na gapay nira yù bale na, nga paggagammungád da ta pakimore ra kuna.

² Á yù tabbì na ayám yù pidde ra ta bale ni Namarò, nga duá yù lágum na. Á yù lágum nga pat-tallungád da, mangngágan ta Mangilin nga Gián. Á aijan ta lágum yù ánnáddagán na isingan nga pitu yù pangá na, áнна yù lamesá nga pangipayyád da ta mangilin nga pán nga iyátáng da kê Namarò.

³ Á yù mekaruá nga lágum, nalipparán ta kortíná nga nakannak, á mangngágan ta yù Kangilinán nga Gián.

⁴ Á aijan ta Kangilinán nga Gián yù napadday ta buláwán nga ánnuggiád da ta bábbanguk nga meyátáng. Á aijan gapay yù kakon, nga neparakkà ta lawán na áнна unak na yù buláwán. Á yù mayán nayù kakon yù duá nga dappik nga batu nga aijan netúrâ nira yù taddán ni Namarò nga meyannung sù tarátu na. Á aijan gapay sù kakon yù tagukuk ni Aron nga naddon áнна yù ángáng nga buláwán nga napayyán ta manna, nga kanan nga naggapu ta lángì nga iniyawâ na ngaw ni Namarò sù ira tatolay ta keggá ra ta kalállammatán.

⁵ Á aijan ta utun nayù kallak na kakon yù duá nga sináttolay, nga buláwán, nga nappayâ. Aggira yù keyarigán nayù ira maráyaw nga daroban ni Namarò nga mangngágan ta kerubim, nga mepulù kê Namarò, nga panákkilalán ta keggá na tán ni Apu Namarò. Á yù ira sináttolay, napagarubáng ira, á nassonnâ yù payâ da ta utun nayù kallak na kakon nga buláwán, nga pangiyátángán nayù

pári ta dága na ayám ta arubáng ni Namarò, tapè pakomán na yù liwiliwâ nayù ira tatolay. Á yáyù áddè nayù kagiak ku nga meyannung sù keyarigán na, ta arák ku mebukalán saw yù ngámin nga meyannung karannian.

⁶ Á ta kabalin nayù ira páppári nga nangiparán ngámin karanniaw, tullung ira ta kággággaw sù olu nga lágum, tapè tuppálad da yù kapári ra.

⁷ Ngam yù mekaruá nga lágum yù Kangilinán, á yù kátannangán nga pári lâ yù makatallung tán, á mittán lâ ta tangaragun yù tallung na. Á tallung na, máwák na nga ipulù yù dága na ayám nga iyátáng na kê Namarò megapu sù liwiliwâ na áнна megapu sù liwiliwâ nayù ira tatolay gapay.

⁸ Á gapu ta ari makatallung yù ira káruán nga pári sù Kangilinán nga Gián, á yáyù nga ipakánámmu nayù Mangilin nga Ikararuá ta ari paga jimittál yù ággaw nga pakatallung nayù ira tatolay sù Kangilinán nga Gián ni Namarò, gapu ta aijan lâ paga yù olu nga pattallungád da, nga lágum nga Mangilin.

⁹ Á danniaw yù keyarigán nayù ággiát tam, ta mepasingan ta mássiki nu pígiá yù iyawâ nayù ira tatolay nga ayám nga meyátáng kê Namarò, ari mári yù liwiliwâ da, gapu ta ari mapatunung yù nonò da.

¹⁰ Ta yù tunung nga tuppálad da yù meyannung galâ ta kanad da áнна inumad da áнна áppakarenu ra ta baggi ra. Á naggián lâ dannian nga tunung nga meyannung sù egga nga masingan, áddè ta dattál nayù bagu nga tarátu.

Yù Dága ni Apu Kesu Kiristu

¹¹ Á jimittálin si Apu Kesu Kiristu, nga kotunán nga pári, á pinalurò na yù ngámin nga meyannung sù bagu nga tarátu ni Namarò. Ta simillung sù kukurugán nga bale ni Namarò, nga arán na pidde na tolay, nga ari saw yù gián na nu ari galâ nga aijan ta lángì.

¹² Á namittán lâ yù tallung ni Apu Kesu sù kuruk nga Kangilinán nga Gián, nga gián ni Namarò ta lángì. Á ari yù dága na kajjing ána báka yù iniyátáng na, nu ari galâ yù dága na lápay, nga iniyawâ na sù pagikáru na ta liwiliwâ tam. Á nári ngin yù liwiliwâ tam ta áddè ta áddè megapu sù dága na.

¹³ Á ta meyannung sù olu nga tarátu ni Namarò, nu támmitan nayù ira tatolay yù baggi na tolay onu ayám nga natay, onu tanakuán nga makáilirák yù támmitad da, á mebiláng ira ta narapingán, nga ari mepángngà nga makimoray kê Namarò. Ngam nu iwári na nira nayù pári yù dága na kajjing ána toro ána yù abu na kígaw na báka nga neyátáng, á megapu sù dága na ayám, mebiláng yù ira tatolay ta napakarenuán nga mepángngà nga makimoray kê Namarò.

¹⁴ Á pappanganâ sù dága ni Apu Kesu Kiristu, ta mapakarenuán yù nonò nayù ira tatolay megapu sù dága ni Apu, gapu ta awán bulubugá ta liwâ na. Á initapil na yù baggi na lápay, nga kunnay ta neyátáng kê Namarò, megapu sù ángngabbák nayù Mangilin nga Ikararuá. Á yáyù nga arát tamin uputan yù kunnay ta iniyátáng da ngaw nayù ira

pári, nga ari gemma makári sù liwâ na tatolay, gapu ta napakarenuán ittamin ána napatunung yù nonò tam, megapu galâ sù dága ni Apu. Á ajjanin yù awayyá tam nga masserbi kê Namarò nga sigga-inángà nga matotolay ta áddè ta áddè.

15 Á megapu sù pakáwayyá nayù dága ni Apu Kesu Kiristu, aggina yù makáwayyá nga mamalurò sù bagu nga tarátu ni Namarò, tapè mesipà kê Namarò yù ira tatolay nga agálán na, ána málâ da yù mannanáyun nga inittabbá na nira. Ta natay si Apu Kesu, nga nagikáru ta liwiliwâ tam, tapè meyígù ittam ána arán na ittam pagikaruan ni Namarò megapu sù olu nga tarátu nga pakaliwatát tam.

16 Á ta ángngarigán, ajjan yù tolai nga umay sù abugádu, á ipetúrâ na kuna yù tarátu na, ta nu matayin, á meyawâ yù kukuá na sù anâ na. Ngam máwák nga matay yù tolai lage na meyawâ yù kukuá na sù anâ na.

17 Á ari gemma mapatuppál yù tarátu na, nu matolay paga yù tolai.

18 Á mássiki yù olu nga tarátu ni Namarò, ari mapalurò nu awán ta ayám nga napárti tapè meyátáng yù dága na.

19 Á yáyù nga kunniaw yù kingnguá na ngaw ni Kákay Moyses. Binibbik na sù ira tatolay yù ngámin nga taddán ni Namarò nga netúrâ sù tunung na. Á kabalin na nabbibbik, inâ na yù dága na kígaw na báka ána kajjing, nga inikiruk na ta danum. Á inâ na yù pangá na káyu nga kisop nga nababbarán ta duddù na karneru nga nakulorán ta ujjojjin, nga iniyusá na ta pangiwári na ta dága

sù ira tatolay áнна yù libru gapay nga netúratán nayù tunung ni Namarò.

²⁰ Á ta pangiwári ni Moyses sù dága, kinagi na nira, “Yawe dága yù sinniál ta mapalurò yù tarátu ni Namarò nu kurugat tam yù taddán na,”* kun na.

²¹ Á kunnian gapay iniwári na yù dága sù balay nga ákkimorayád da kê Namarò, áнна yù ira ngámin nga aruátan na nga iniyusá ra ta pakimore ra.

²² Á ta meyannung sù tunung ni Namarò, mággè ngámin mapakarenuán megapu ta dága. Á nu awán ta dága nga neyátáng, ari mapakomá yù liwiliwâ nayù ira tatolay.

Namittán lâ yù Ketapil ni Apu Kesu nga Keyátáng na megapu nittam

²³ Á yù bale ni Namarò nga aijan ta dabbuno áнна yù aruátan na, danniaw yù meyárik sù kukurugán nga aijan ta lángì. Á máwák nayù ngaw pári nga mangiyátáng ta dága na ayám, tapè mapakarenuán áнна mangilin danniawe nga iyusá nayù ira tatolay ta pakimore ra. Ngam más napiá yù gián ni Namarò ta lángì áнна yù aruátan na, á yáyù nga más napiá gapay yù neyátáng sù gián na ta lángì.

²⁴ Á pangiyátáng ni Apu Kesu Kiristu, arán na sillungán yù pidde na tolai, nga meyárik sù aijan ta lángì. Ngam sillungán na galâ yù kukurugán nga gián ni Namarò ta lángì. Á maggiánin ta lángì nga makimi-imállâ kê Namarò megapu nittam.

* **9:20** Exodo 24:8

²⁵ Á yù kátannangán nga pári nga Kudio, tullung sù Kangilinán nga Gián ta kádaragun nga mangipulù ta dága na ayám nga iyátáng na. Ngam si Apu Kesu, ari name-arù yù pangiyátáng na ta baggi na.

²⁶ Ta nu name-arù nakuan yù pangiyátáng ni Apu Kesu, á ari nopù nakuan yù pagattam na ta pate na áddè ngaw sù kaparò na dabbuno ta áddè kunangan. Ngam namittán lâ yù keyaná ni Apu Kesu ta tolay ta pamegapu nayù maporián nga ággaw, á namittán lâ yù pangitapil na sù baggi na, nga neyátáng megapu nittam, tapè pakarenuán na ittam ána mári yù liwiliwâ tam.

²⁷ Á sittam ngámin nga tatolay, máwák nga mamittán ittam nga matay sangaw. Á sangaw nu duttál yù ággaw nga pamanunnù ni Namarò sù ira tatolay, á panunnután na ittam laguk.

²⁸ Á kunnian gapay kê Apu Kesu Kiristu, nga namittán lâ nga natay, mássiki awán ta liwâ na, ta netapil yù baggi na megapu nittam, ta pagikáru na ta liwiliwâ tam ngámin nga tatolay. Á duttál má sangaw ta dabbuno si Apu Kesu, nga aringin matay nga magikáru ta liwâ tam, nu ari galâ umay nga mangiyígù nittam nga magiddi-iddak kuna, tapè mepaggián ittam kuna ta áddè ta áddè.

10

Yù Pamakkápiá ni Apu Kesu nittam kê Namarò

¹ Á yù ngámin nga kustombare na pári nga Kudio nga meyannung sù tunung nga inipetúrâ na ngaw ni Namarò kê Moyses, danniaiw yù keyarigán nayù kukurugán nga kapári ni Apu Kesu Kiristu.

Á yù iniyátáng na pári nga Kudio yù keyarigán nayù baggi ni Apu Kesu nga neyátáng megapu nittam. Á yáyù nga mássiki nu mangiyátáng yù pári ta kádaragun, ari bulubugá mapatunung yù nonò nayù ira tatolay megapu sù pangiyátáng na.

² Á ta ángngarigán, nu aijan nakuan yù ira makimoray nga kukurugán nakuan nga náringin yù liwiliwâ da ána napakarenuán yù nonò da, á ari iren nakuan mappasirán, á ammu ra ta arád da máwák nga uputan yù pangiyátáng da ta kádaragun.

³ Ngam ari mári yù liwiliwâ da megapu sù iniyátáng da. Yá lâ serbi na ta ipanonò na sù ira tatolay ta kádaragun ta aijan paga yù liwiliwâ da.

⁴ Ta ari bulubugá mári yù liwâ na tolal megapu sù dága na toro ána kajjing.

⁵ Á yáyù nga kinagi ni Apu Kesu Kiristu sù Yáma na, sù ngaw lage na páno ta lángì nga umay ta dabbuno, nga kun na,

“Arám mu gemma ikáyâ yù dága na ayám nga meyawâ nga meyátáng nikaw,
á yáyù nga iniparánám mà ta baggi.

⁶ Ta ari ka magayáyâ sù meyátáng nga baggi na ayám nga matuggi ána yù ayám nga meyátáng megapu sù liwiliwâ na tatolay.

⁷ Á yáyù nga kagiak ku nikaw ta aijanà saw, Apu Namarò, tapè palurotak ku yù ipakuám nikán,
nga kunnay ta netúrâ sù bilim mu nga meyannung nikán.”*

* **10:7** Salmo 40:6-8

⁸ Á pakkagi ni Apu Kesu karannian, yá napolu nga kinagi na, ta arán na ikáyâ ni Namarò yù makkakerumá nga meyawâ ána meyátáng kuna, á ari magayáyâ sù meyátáng nga matuggi ána yù ayám nga meyátáng megapu ta liwâ nayù ira tatolay, mássiki nu dannian yù iyátáng nayù ira tatolay tapè tuppálad da yù metuddu megapu sù tunung.

⁹ Á kabalin na nakkagi karannian, kinagi na laguk kê Namarò, “Ajjanà saw, tapè palurotak ku yù ipakuám nikán,” kun na. Á yáyù kinagi na, gapu ta patalián ni Namarò yù pangiyátáng nayù ira tatolay ta ayám, á yù keyátáng ni Apu Kesu yù táli na.

¹⁰ Á gapu ta pinalurò ni Apu Kesu Kiristu yù ngámin nga ure ni Namarò, á yáyù nga napakarenuán ittamin ta liwiliwâ tam, megapu sù pangiyátáng ni Apu Kesu sù baggi na, nga mittán lâ ta áddè ta áddè.

¹¹ Á yù ira páppári nga Kudio, palurotak da yù pakimore ra kê Namarò ta kággággaw, á mame-arù yù pangiyátáng da, ngam ari bulubugá makári ta liwâ.

¹² Ngam si Apu Kesu Kiristu, iniyátáng na yù baggi na, nga namittán lâ, nga mangari ta liwiliwâ tam ngámin ta áddè ta áddè. Á kabalin na nangiyátáng, nagitubang ta jiwánan ni Namarò ta lángì, nga ággitubangán nayù kotunán nga maráyaw.

¹³ Á maggián ta lángì nga magiddak áddè ta arán na ipeguppè ni Namarò kuna yù ira malussaw kuna.

¹⁴ Ta megapu sù mittán lâ nga pangiyátáng ni

Apu Kesu, náringin yù liwiliwâ nayù ira ngámin nga mangikatalà kuna ána pinakarenuán na yù nonò da, á pinabbalin na ira ta napiá ána mangilin nga tatole na ta áddè ta áddè.

¹⁵ Á ipakánnámmu nayù Mangilin nga Ikararuá ta kuruk yian, ta inipetúrâ na ngaw yù kinagi ni Namarò nga kunniaw:

¹⁶ “Yawe yù tarátù sù ira tatolè sangaw nu duttál yù ággo na.

Ipatattam ku ta putu ra yù tunung ku.
Ipatalattà ku ta nonò da yù itaddák ku,
tapè arád da káttamán,” kun na.

¹⁷ Á kinagi na gapay,

“Á arák kin bulubugá nonopan yù liwiliwâ da
ána yù narákè nga kingnguá ra.”

¹⁸ Ta napakomángin yù ira ngámin nga liwiliwâ da, á yáyù nga awánin ta máwák da nga meyátáng megapu ta liwiliwâ da.

Si Apu Kesu yù Kátannangán nga Pári nga Masserbi kê Namarò megapu nittam

¹⁹ Á wáwwagì nga mangikatalà kê Apu Kesu, aijan yù awayyá tam nga mappelò nga makimállà ána makimoray kê Namarò, nga kunnay ta makatallung sù kukurugán nga Kangilinán nga Gián na, megapu sù dága ni Apu Kesu, nga neyátáng tapè mári yù liwiliwâ tam.

²⁰ Á yáyù pinalurò ni Apu Kesu ta pangitapil na sù baggi na ána paginnanole na, á kunnay ta binukatán na yù bagu nga áttallungát tam ta gián ni Namarò megapu sù pangiyátáng na sù baggi na. Á yù keyarigán nayù baggi ni Apu Kesu yù

kortíná nga nelippak sù ira tatolay sù Kangilinán nga Gián ta bale ni Namarò, nga napisil sù pate ni Apu Kesu.† Á gapu ta matolayin, simillung sù gián ni Namarò megapu nittam.

21 Á ajjanin si Apu Kesu nga kotunán nga pári nga namakkápiá nittam kê Namarò, nga mam-maguray nittam nga tatole na.

22 Á yáyù nga mappelò ittam laguk nga maki-moray kê Namarò, á ari ittam mabbábáng. Á ipasigaggà tam yù ángngikatalà tam kê Namarò, ta mapálappawánin yù nonò tam, gapu ta napakomá ngin yù liwiliwâ tam megapu sù dága ni Apu Kesu. Á napakarenuán ittamin nga kun na narigù ta nalitáw nga danum.

23 Á ipasigaggà tam yù pagiddanáma tam sù ke-sipà tam kê Namarò ta áddè ta áddè. Ta mekatalà si Namarò ta mamalurò sù initabbá na nittam.

24 Á makkakárudduák ittam nga makkaká-iddù áanna malláppà ittam nga mamalurò sù napiá nga ipakuá ni Namarò nittam.

25 Á arát tam tukkatan yù paggagammung tam nga makimoray kê Namarò, nga kunnay sù akkuán nayù ira káruán, nu ari galá makkakápanonò ittam sù napiá nga ággangnguá tam, tapè mepasigaggà yù ángnguruk tam, nepatalugáring ta ammu tam ta mabíkin nga duttál yù ággaw nga pattoli ni Apu Kesu.

26 Á ta ángngarigán nu ajjan yù tolay nga nánámmuán na yù kuruk nga meyannung kê Apu Kesu, ngam talákkurugan na galá nga akkuán yù

† 10:20 Markus 15:38

narákè, á awánin laguk ta tanakuán nga meyátáng nga makári nakuan ta liwâ na.

²⁷ Ngam yá lâ iddanamán na yù makánnanássing nga pangukum ni Namarò, á labbetán nayù tolay yù ornu, nga katuggián nayù ira nga malussaw kâ Apu.

²⁸ Á ta meyannung sù tunung ni Namarò nga inipetúrâ na kâ Moyses, nu aijan yù tolay nga nalliwâ, áanna aijan yù duá onu tallu nga nassistigu ta kuruk nga nalliwâ, á papatáyad da, nga awán ta mangikállà kuna.‡

²⁹ Á nu kunnian yù pamagikáru ra sù tolay nga ari nanguruk sù tunung ni Moyses, á pappanganâ lâ sangaw sù pamagikáru ni Namarò sù tolay nga mangiluddè kâ Apu Kesu, nga Anâ ni Namarò! Ta negapu ta pangiluddè na kâ Apu Kesu, pakkakagián na yù Mangilin nga Ikararuá ni Namarò nga mangikállà nittam, áanna ibiláng na ta awán ta serbi nayù dága ni Apu Kesu, nga neyátáng sù pate na tapè mapalurò yù bagu nga tarátu ni Namarò, áanna mapakarenuán ittam. Á merallà gemma yù pamagikáru ni Namarò kuna.

³⁰ Ta ammu tam si Namarò, áanna ammu tam ta palurotan na yawe nga kinagi na: “Sikán yù mabbálà sù ira nga mangnguá ta narákè. Á iyawâ ku nira yù mepángngà nga bálà nayù liwiliwâ da,” kun na. Á aijan gapay yù dán nga netúrâ nga kunniaiw, “Si Apu Namarò yù mamanunnù sù ira tatole na.”§

³¹ Á si Namarò yù matotolay ta áddè ta áddè,

‡ 10:28 Deuteronomio 17:2-7 § 10:30 Deuteronomio 32:35-36

á makánnanássing yù pamagikáru na sù ira makaliwâ.

³² Á nonotan naw laguk yù ággián naw ngaw ta kapámmegapu naw nga manguruk kê Apu, nga nanawagánin yù nonò naw. Á mássiki nu jinigirigâ da kayu nayù ira nga ari nanguruk, inattamán naw ngámin, áнна napasigaggâ yù ángngikatalà naw kê Apu.

³³ Á nu káruán, nakkakagiád da kayu nayù ira ari nanguruk, áнна kingngikingnguá ra kayu ta arubáng na aru nga tatolay. Á nu káruán, jinigirigâ da gapay yù ira kábulun naw, á nabbaluntáriu kayu nga nekanakanâ nira negapu sù pangikállâ naw nira.

³⁴ Ta inikállâ naw yù ira nga nebáluk megapu sù panguruk da kê Apu. Á mássiki nu ginubâ nayù ira malussaw yù kukuá naw, á pinaguráyán naw, ta nagayáyâ kayu paga, gapu ta ammu naw ta aijan yù kuruk nga napiá nga kukuá naw nga maggián ta lángì ta áddè ta áddè, nga ari bulubugá magubâ.

³⁵ Á gapu ta kunnian yù pagattam naw, arán nawin laguk pallikuránán yù pangikatalà naw kê Apu, ta aru nga nakástá yù iyawâ ni Apu nga bálâ nayù ira nga napasigaggâ yù ángngikatalà da kuna.

³⁶ Á máwák nga mapasigaggâ yù ángngikatalà tam áнна magattam ittam lâ nu marigirigâ ittam, tapè palurotat tam yù ipakuá ni Namarò nittam, áнна málâ tam yù napiá nga initabbá na.

³⁷ Ta aijan yù netúrâ nga kunniaw sù bilin ni Namarò:

“Á ari mabayák, á umay sangaw yù iddagán naw nga umay,

á arán na ipáppánná yù ánge na.*

38 Á yù ira tatolay nga ibiláng ku ta matunung megapu sù napasigaggà nga ángngikatalà da níkán,
tolayak ku ira ta áddè ta áddè.†

Ngam nu pallikuránád da yù pangikatalà da níkán megapu sù jigâ da,
aringà magayáyâ nira,” kun ni Apu.

39 Ngam sittam, wáwwagi, ari ittam negittá sù ira tatolay nga pallikuránád da yù pangikatalà da kê Namarò, nga ukuman ni Namarò sangaw. Ta napasigaggà yù ángngikatalà tam kê Namarò, á yáyù nga meyígù ittam, nga mesipà kuna.

11

Yù ira Tatolay nga Neparámak megapu sù Ángngikatalà da

¹ Á anni laguk yù kebalinán nayù pangikatalà tam kê Namarò? Nu ikatalà tam si Namarò, ammu tam ta málawâ tam yù ngámin nga napiá nga inittabbá ni Namarò nga iddanamát tam, áanna ammu tam ta kukurugán nga ajjanin ngámin yù kinagi ni Namarò, mássiki dannian nga arát tam paga nasingan.

² Á yù ira ngaw o-olu nga tatolay, jináyo ni Namarò ira gapu ta pangikatalà da kuna.

³ Á sittam gapay, gapu ta pangikatalà tam kê Namarò, kánnammuát tam ta pinarò na yù ngámin nga masingat tam megapu galâ sù pagubobuk na.

* **10:37** Meyannung sù panoli ni Apu Kesu: Kingnguá 1:9-11; Nepalappâ 22:16-17 † **10:38** Habakuk 2:4; Roma 1:17; Galasia 3:11

Á yáyù nga ammu tam ta pinarò na yù ngámin nga masingat tam nga naggapu sù arát tam masingan.

⁴ Á si Abel, nga yù ngaw mekaruá nga anâ ni Adan, inikatalà na gapay si Namarò. Á megapu sù pangikatalà na, iniyátáng na kê Namarò yù napiá ánnè sù iniyátáng ni Kain, nga kaká na. Á gapu ta pangikatalà ni Abel kê Namarò, inibiláng ni Namarò ta matunung si Abel. Á yáyù nga inalawâ ni Namarò yù iniyátáng ni Abel kuna. Á mássiki nu nabayágin nga natay si Abel, ajjan kunangane lâ paga yù napiá nga ituddu na nittam megapu sù ángngikatalà na kê Namarò.*

⁵ Á si Enok gapay yù ngaw mangikatalà kê Namarò, á ari natay si Enok, gapu ta inâ ni Namarò ta lángì ta keggá na paga nga matolay. Á mássiki nu inalek nayù ira kábulun na ta dabbuno, arád da nálek, ta nepulù kê Namarò ta lángì. Á lage na kálâ ni Enok ta lángì, neparámak ta ayatán si Namarò kuna.†

⁶ Á ari gemma magayáyâ si Namarò sù tolay nga ari mangikatalà kuna. Á nu ikáyâ na tolay nga makimállà kê Namarò, á máwák na nga manguruk ta ajjan si Namarò nga makaginná sù pakimállà na, áanna máwák na gapay nga manguruk ta bálatan ni Namarò ta napiá yù ira nga magalek kuna.

⁷ Á si Noe gapay ngaw, inikatalà na si Namarò. Á pinappalán ni Namarò si Noe, marakè mekanâ sù ira narákè nga tatolay nga ari nanguruk kê Apu. Á kinagi ni Namarò kê Noe ta duttál yù

* **11:4** Genesis 4 † **11:5** Genesis 5:21-24

kalítu na dabbuno nga arád da paga bulubugá nasingan, á kinuruk ni Noe yù kinagi na. Á pidde na yù dakal nga barangay nga egga aru nga lágum na nga kun na balay nga luttâ. Á ta kalítu na dabbuno, nalaggabán yù ira narákè nga tatolay, ngam neyígù di Noe ána yù atáwa na, ána yù ira tallu nga ánâ na nga lálláki ána yù ira atáwa ra. Walu ira ngámin. Á megapu sù pangikatalà ni Noe kê Namarò, inipasingan na ta matunung yù pamagikáru ni Namarò sù ira tatolay nga ari nanguruk kuna. Á mesipà gapay si Noe sù ira nga ikákkállà ni Namarò ána ibiláng na ta matunung megapu sù pangikatalà da.‡

⁸ Á si Kákay Abrakam gapay ngaw, gapu ta pangikatalà na kê Namarò, á kinuruk na yù kinagi ni Namarò nga mánaw sù gián na nga umay ta tanakuán nga lugár nga iyawâ ni Namarò noka sù ira ginaká na. Á yáyù nga nánaw di Kákay Abrakam sù giád da, mássiki nu arád da ammu yù angayád da.

⁹ Á gapu ta pangikatalà da, limibbè ira ta lugár nga kinagi ni Namarò, á nakipaggián ira tán nga kun na álliuk, nga nagala-ali gapu ta awán ta dab-bud da. Á pidde ra ta bale ra yù tabbì na ayám. Á kunniû gapay sù ira ginaká ni Kákay Abrakam, di Isak, nga anâ na, kári Akup, nga apù na, ta kun na álliuk ira gapay nga nagala-ali nga nakipaggián tán sù bale ra nga napadday ta tabbì na ayám, gapu ta nesipà ira gapay sù napiá nga initabbá ni Namarò kê Kákay Abrakam.

‡ 11:7 Genesis 6:8-8:22

10 Á inattamán na lâ ni Kákay Abrakam yù pakipaggián na tán, mássiki nu awán ta nálâ na nga dabbun, gapu ta iniddanamán na yù mannanáyun nga paggianán na noka, nga ili nga sinalákkuruk ni Namarò, nga pidde na, nga maggián ta áddè ta áddè.§

11 Á si Abbò Sara, nga atáwa ni Kákay Abrakam, inikatalà na gapay si Namarò. Á yáyù nga naganâ si Abbò Sara, mássiki nu bakabákakin ta paganâ na, gapu ta si Namarò yù pangikatalakán na, nga mamalurò sù initabbá na.*

12 Á yáyù nga kitáru yù ira ginaká di Kákay Abrakam, mássiki nu kuruk nga lakalákay ána bakabákà iren lage ra paganâ. Á minaru yù ira ginaká ra, nga ari mabiláng ta kunnay sù bituan ta lángì ána dágâ ta aggik na bebay, megapu sù pangikatalà da kê Apu Namarò.†

13 Á ngámin dannyaw nga tatolay, natay ira ngaw nga nabayák, nga ari paga nangalawâ sù napiá nga initabbá ni Namarò nira, ngam napasi-gaggà yù ángngikatalà da. Ta nánámumuád da ta palurotan ni Namarò yù initabbá na sangaw nu ággo na, mássiki nu mabayák paga yù pamalurò na. Á yáyù nga nagayáyâ ira, á ari ira nappasirán nga nakkagi ta ari yawe dabbuno yù kuruk nga paggianád da, ngam nakipaggián ira lâ nga kun na álliuk nga nappassapassiár lâ ta dabbuno.

14 Á yù ira tatolay nga magubobuk ta kunnian, ipakánámumu ra ta aijan yù iddanamád da nga

§ 11:10 Genesis 12:1-4 * 11:11 Genesis 21:1-2 † 11:12 Genesis 22:17

kuruk nga paggianád da nga labbetád da sangaw ta lángì.

15 Á di Kákay Abrakam, ta ángngarigán nu manonò da yù lugár nga nánawád da, á ajjan yù awayyá ra nakuan nga mattoli. Ngam ari ira naraddam sù ili nga naggapuád da.

16 Ta yá lâ kinaragatád da ta mesipà ira kê Namarò sù kapiánán nga paggianád da ta lángì. Á gapu ta pangikatalà da, yáyù nga ari mappasirán si Namarò nga meparámak ta Yápu ra, á pinarán na yù ili nga ajjan ta lángì ta paggianád da.

17 Á ari nabbábáng si Kákay Abrakam nga mangikatalà kê Namarò ta pamarubá ni Namarò kuna. Ta initabbá ni Namarò kê Kákay Abrakam ta umaru yù ginaká na. Á gapu ta ikáyâ ni Namarò nga masingan nu napasigaggà yù ángngikatalà ni Abrakam kuna, yáyù nga inipeyátáng ni Namarò kuna si Isak nga anâ na. Á naparán si Kákay Abrakam nga mangiyátáng,

18 mássiki nu kinagi ni Namarò ta si Isak yù paggapuán nayù aru nga ginaká na.

19 Ta inikatalà ni Kákay Abrakam ta paginanolayan ni Namarò si Isak nu matay nakuan. Á yáyù nga neyárik si Isak ta kunnay ta pinaginanolé ni Namarò, ta natay nakuan, nu arán na inigaggak ni Namarò si Kákay Abrakam.‡

20 Á si Isak, inikatalà na gapay si Namarò. Á megapu sù pangikatalà na, á lage na natay, kinagi na sù ira ánâ na, di Akup kê Eso, yù pangikállà

‡ 11:19 Genesis 22:1-19

ni Namarò nira áнна yù napiá nga inittabbá ni Namarò nira nga málâ da noka. §

²¹ Á si Akup, napiá gapay yù ángngikatalà na kê Namarò. Á minay di Akup nakipaggián ta páppatulán na Egipto. Á megapu ta pangikatalà ni Akup kê Namarò, á lage na natay, kinagi na sù ira duá nga ápù na nga ánâ ni Kusè yù pangikállà ni Namarò áнна yù napiá nga inittabbá na nira nga málâ da noka. Á sinangngalán na yù tagukuk na, á nakkummak nga naddáyaw kê Namarò.*

²² Á si Kusè, gapu ta pangikatalà na kê Namarò, á lage na natay, kinagi na ta duttál noka yù páno ra ta Egipto nayù ira ginaká ni Akup, nga mangngágan gapay ta Israel. Á yáyù nga sinaddánán na ira ta ipáno ra yù tuláng na noka nu mánaw ira, tapè itanam da ta dabbun nga toliad da. †

²³ Á yù ira darakal ni Moyses, nga ginaká ni Israel, inikatalà da gapay si Namarò. Á yáyù nga ari ira maganássing nga makikontará sù narákè nga itaddán nayù patul na Egipto. Ta kinagi nayù patul sù ira manaron ta maganá ta papatáyad da yù ira ngámin nga ánâ nayù ira Israel nga lálláki. Ngam ta keyaná ni Moyses, inittuttù nayù ira darakal na ta tallu nga bulán, ta ammu ra ta napiá nga abbing. ‡

²⁴ Á si Namarò yù pangikatalakán ni Moyses gapay. Á talluâ ni Moyses, nánawán na yù napiá nga ággián na sù bale nayù parinsesa, nga anâ nayù patul na Egipto, nga namarakal kuna. Ta

§ **11:20** Genesis 27:27-30 * **11:21** Genesis 48:8-22 † **11:22** Genesis 50:24-25 ‡ **11:23** Exodo 1:7-2:2

arán na inikáyâ ni Moyses ta nebiláng ta anâ nayù parinsesa,

²⁵ gapu ta nanakì nga nekanâ sù ira nga tángngagad da lâ yù narákè nga ipagayáyâ da, nga mabì lâ nga maddán. Á piníli ni Moyses yù kapiánán, nga kesipà na sù ira tatole ni Namarò, nga kagittá na nga ginaká ni Israel, mássiki nu narigirigâ ira. §

²⁶ Ta iniddanamán ni Moyses yù MakKiristu nga sinullà ni Namarò nga umay mammaguray noka. Á yáyù nga inibiláng ni Moyses ta más napiá nu attamán na galâ yù panigirigâ nayù ira Egipto kuna, ánnè ta ketádde na nakuan sù ira maríku nga Egipto, gapu ta iniddagán na yù napiá nga bálà na nga iyawâ na noka ni Namarò kuna.

²⁷ Á gapu ta pangikatalà ni Moyses kê Namarò, inipáno na yù ira Kudio sù lugár nayù ira Egipto, mássiki nu manakì yù patul ta páno ra. Á ari naganássing sù patul, gapu ta napasigaggà yù ángngikatalà na, nga kunnay ta nasingan na yù ari masingan, nga si Namarò nga nepulupulù nira.

²⁸ Á megapu sù pangikatalà ni Moyses kê Namarò, kinuruk na yù kinagi ni Namarò, á pinaparán na yù ira ginaká ni Israel ta páno ra ta páppatulán na Egipto. Á kinagi na nira ta pártiad da yù kígaw, á ileruk da yù dága na ta utun na puertá na bale ra, tapè masingan nayù daroban ni Namarò, á arán na papatáyan yù ánâ da nga ginaká ni Israel, ta ánge na nga papatáyan yù ira kaká nga lálláki nga ánâ nayù ira Egipto. Á dattál nayù

§ 11:25 Meyannung kê Moyses, Exodo 2-14

daroban, nasingan na yù dága ta utun na puertá na bale ra, á sinalebarán na, á awán ta napapáte na nga anâ nayù ira ginaká ni Israel.*

29 Á yù ira ginaká ni Israel, inikatalà da gapay si Namarò. Á megapu ta pangikatalà da, pinassinná ni Namarò yù danum na bebay nga mangngágan ta Ujjojjin, tapè ajjan yù pappatalayád da nga namagá ta paddákì da nga umay ta dammáng. Á yù ira Egipto, nga nakkabáyu áanna nakkalesá, nga nanimmâ nira, nalaggabán ira ngámin ta paddákì da gapay nakuan, ta pinatoli nen ni Namarò yù danum ta negagángay nga gián na.†

30 Á gapu ta pangikatalà nayù ira ginaká ni Israel kê Namarò, kinuruk da yù kinagi ni Namarò nira, á nallakalakák ira nga nilelepuanán yù atannáng nga nakannak nga jijjing nayù ili na Jeriku ta kággággaw ta áddè ta mekapitu nga ággaw. Á megapu ta pangikatalà da, niparabbâ ni Namarò yù jijjing na ili, nga napadday ta darakal nga batu, tapè makatallung ira.‡

31 Á si Rakap, aggina yù ngaw nakikarallow nga naggián ta ili na Jeriku. Ngam inikatalà na si Namarò, á pinaddulò na yù ira duá nga ginaká ni Israel nga jinok ni Josiuwa ta umay massísim. Á dattál na ággaw nga pangappù nayù ira ginaká ni Israel ta ili na Jeriku, neyígù di Rakap, nga ari nekanâ sù pate nayù ira ngámin katangeliád da, nga ari nanguruk kê Namarò.§

* **11:28** Yáyù yù pamegapu nayù Piestá nayù Pattalebák na Daroban ni Namarò nga Mamapátay. † **11:29** Exodo 14:13-31

‡ **11:30** Josiuwa 6:1-25 § **11:31** Ime 2:25

³² Á aru lâ paga yù arák ku garè matángngák nga istorián nga meyannung sù pangikatalà da kê Namarò nayù ngaw ira káruán, nga kunnay kári Gidion,* si Barak,† si Samson,‡ si Jepti,§ á si Patul Dabid,* si Samuel,† áнна yù ira ngaw gapay nga ábbilinán ni Namarò.

³³ Aru yù pinalurò da megapu sù pangikatalà da kê Namarò. Ajjan yù ira ngaw nakigerrá áнна nanggappù sù ira tanakuán nga páppatulán nga darakal. Ajjan yù ira ngaw nammaguray, nga natunung yù ámmagure ra sù páppatulád da. Ajjan yù ira ngaw nga nakálawâ sù napiá nga initabbá ni Namarò nira. Ajjan yù ira ngaw nangappù sù ira layon, nga makánnanássing nga ayám, tapè arád da ira akkuán.‡

³⁴ Á ajjan gapay yù ngaw ira nga nepay ta ornu, ngam ari ira natuggi, gapu ta inikatalà da si Namarò.§ Á ajjan yù ira ngaw nattálaw sù ira nga mamapátay nakuan nira. Ajjan yù ira ngaw nakapi, nga pinassikan ni Namarò megapu sù pangikatalà da kuna. Á ajjan yù ira nagattam nga ari naganássing sù ira nga nakigerrá nira. Á megapu sù pangikatalà da kê Namarò, pinatulù da nga pinatálaw yù aru nga suddálu nga nalussaw nira, nga naggapu ta tanakuán nga páppatulán.

³⁵ Á ajjan yù ira bábbay nga nálawâ da yù ira iddukad da nga napaginnanolay, megapu sù napasigaggà nga pangikatalà da kê Namarò.

* **11:32** Uk-ukom 6:11-8:32 † **11:32** Uk-ukom 4:6-16 ‡ **11:32** Uk-ukom 16:23-31 § **11:32** Uk-ukom 11:32-33 * **11:32** 1 Samuel 16:10-13; 17:31-51; yù libru nga 2 Samuel † **11:32** 1 Samuel 7:9-17 ‡ **11:33** Daniel 6:1-23 § **11:34** Daniel 3:8-30

Ngam ajjan gapay ngaw yù ira káruán, nga nebáluk nga narigirigâ áddè ta pate ra, megapu sù pangikatalà da kê Namarò. Á inattamád da lâ, ta piníli ra yù pate ra ánnè ta kapalubbáng da nakuan nu pallikuránád da yù ángngikatalà da, gapu ta iniddanamád da yù kapiánán nga áttole ra, sangaw nu paginnanolayan ni Namarò ira tapè mesipà ira kuna.

³⁶ Á ajjan gapay yù ira nga neluddè nga nakkakagián ána yù ira nga napalapaligà ána yù ira nga negálù ta káwák nga nekarsel, megapu sù pangikatalà da kê Namarò.

³⁷ Á ajjan yù ira nga napayapayang ta batu ta áddè ta pate ra, megapu ta pangikatalà da kê Namarò. Á ajjan yù ira nangikatalà kê Apu nga nagaggal nga nesinná yù baggi ra. Á ajjan yù ira nga nabigibigarán nga natay ta bayunetá. Á ajjan yù ira nga awán ta gámì da, nga nabbarawási ta tabbì na karneru ána kajjing. Pobare ira nga awán bulubugá ta kukuá ra, á narigirigâ ira ána neluddè ira.

³⁸ Á napatálaw ira nga napuersá nga nagala-ali nga nallakalakák ta kalállammatán ána puddul ta kun na simaron nga ayám. Á naggián ira ta kuebá ána abbû na dabbun. Á ari mepángngà yawe dabbuno nga paggianád da, ta napiá ira ánnè ta ngámin nga ajjan ta dabbuno!

³⁹ Á danniw ira ngámin ngaw nga nangikatalà kê Namarò, ayatán si Namarò nira, á iniráyo na ira megapu sù ángngikatalà da kuna. Ngam arád da paga nálawâ yù initabbá ni Namarò nira,

⁴⁰ gapu ta ninonò ni Namarò yù kapiánán nga akkuán na. Ta arán na ikáyâ ta aggira lâ yù pangiyawatán na nakuan sù initalabbá na, nu ari galâ ta mesipà ittam gapay nira sangaw nu pab-balanan ni Namarò ta pareku nga napiá ána matunung yù ira ngámin nga mangikatalà kuna.

12

Yù Mepángngà nga Ángngikatalà tam kê Ammò Namarò

¹ Á gapu ta aru yù kinagì nikayu ta meyan-nung sù ira ngaw mangikatalà kê Namarò, nga massistígu ta kuruk nga mekatalà si Namarò nga mamalurò sù initalabbá na, á párigát tam laguk yù ángngikatalà da. Ipuerá tam yù ngámin nga mangigaggak nittam nakuan ta panguruk tam kê Namarò, á pallikuránát tam yù narákè nga ággangnguá tam, tapè uputat tam nga palurotan yù ngámin nga ipakuá ni Namarò nittam.

² Á nonopat tam si Apu Kesu, ta aggina yù pangikatalakát tam nga mangiyígù nittam, gapu ta aggina yù namalurò sù ngámin nga inipakuá ni Namarò kuna nga meyanung ta bagu nga tarátu na. Ta inattamán na lá ni Apu Kesu yù pangipátà da kuna ta kurù ána pinaguráyán na yù pangi-pasirád da kuna, gapu ta yá lâ ninonò na yù pagayáyâ na sangaw nu natuppál nen yù ngámin nga inipakuá ni Namarò kuna. Á nagitubangin ta jiwánán ni Namarò ta lángì, nga ággitubangán nayù kotunán nga mammaguray.

³ Nonopat tam laguk yù pagattam ni Apu Kesu sù ngámin nga kingnguá nayù ira narákè nga

malussaw kuna, tapè mapasigaggà yù ángngikatalà tam, áнна ari ittam malurâ nga mamalurò sù napiá nga ipakuá ni Namarò nittam.

⁴ Ta mássiki nu marigirigâ kayu gapay, awán paga ta natay megapu sù panakì na nga mangnguá ta narákè.

⁵ Á arát tam laguk máttamán yù kinagi ni Namarò nittam ta pangabbún na nittam ta ánâ na. Ta panabarang na nittam, kinagi na nittam nga katággítádday:

“Ánâ ku, nu máwák nga tudduát takayu, tángngagan nawà,
á ari kayu mapállâ nu gammát takayu.

⁶ Ta tudduák ku yù ira ngámin nga iddukak ku, áнна pággangak ku ira,
gapu ta aggira ibiláng ku ta ánâ ku,”* kun ni Apu.

⁷ Á nu aijan yù jigâ nga umay nittam, attamát tam lâ, ta tudduán na ittam ni Namarò nga ánâ na. Á egga panò yù anâ nga arán na tudduán nayù yáma na?

⁸ Á nu arán na kayu nakuan tudduán ni Namarò, nga kunnay ta panuddu na sù ira ngámin nga ánâ na, á ari kayu laguk yù kukurugán nga ánâ na.

⁹ Á yù ira yáma tam ta dabbuno, tudduád da ittam, á pakimorayát tam ira megapu sù panuddu ra nittam. Á nepatalugáring kê Namarò nga Yáma tam ta lángrì! Tumulù ittam laguk kuna, tapè isipà na ittam sù áttole na ta áddè ta áddè.

* **12:6** Proberbio 3:11-12

¹⁰ Á yù ira yáma tam ta dabbuno, nabì lâ yù panuddu ra nittam ta kabajjì tam, nga meyanung lággapay sù ure ra. Ngam si Namarò, nonopan na yù kapiánát tam, á yáyù nga tudduán na ittam, tapè mesipà ittam sù kangilin na.

¹¹ Á nu pággangan na ittam nayù yáma tam, ari ittam gemma magayáyâ megapu sù jigâ tam. Ngam nu attamát tam lâ yù panuddu ra nittam, á napiá yù pabbalinán na. Ta nu natudduán ittamin, á napiá áнна matunung yù akkuát tam, á magimammà yù nonò tam áнна napiá yù áwwawági tam sù ira kábulut tam.

¹² Ari ittam mapállâ nga mamippippik megapu sù jigâ tam. Makkakárudduák ittam laguk ta ipakimállà tam kê Namarò, áнна ipe tam yù urà tam nga mamalurò sù napiá nga ipakuá ni Namarò nittam.

¹³ Tuttulat tam yù napiá áнна matunung, tapè ipasingat tam yù napiá nga párigán nayù ira kábulut tam. Ta nu kunnian yù akkuát tam, ari mabbábáng yù ira kábulut tam, áнна ari ira mekáttuay ta pangikatalà da kê Apu, nu ari galâ ta mepasigaggà yù ángngikatalà da.

Magimuguk ittam nga ari Mekáttuay sù Pangu-ruk tam kê Apu

¹⁴ Á sikayu laguk, ipe naw yù urà naw nga ari makiramá sù ira kábulun naw, tapè napiá yù áwwawági naw. Á maláppà kayu nga mangnguá lâ ta napiá áнна matunung, tapè mepasingan ta kuruk nga metádday kayu gapay kê Apu Kesu, áнна mebiláng kayu ta mangilin. Ta mangilin gemma si

Namarò, á arát tam masingan, nu ari ittam gapay mangilin megapu sù ketádde tam kê Apu Kesu.

¹⁵ Á magimuguk kayu, marakè ajjan nikayu yù mangiluddè sù pangikállà ni Namarò kuna. Ta nu ajjan yù tolay nga namegapu nga tumuttuttul kê Apu, nga malurâ sangaw, á kunnay ta mapetán yù nonò na, á buruburionán na yù ira kábulun na, á aru sangaw yù mekanakanâ sù narákè nga akka-akkuán na.

¹⁶ Á magimuguk kayu gapay, tapè awán ta tádday nikayu nga meruruk sù arán na atáwa, áнна awán ta tolay nga mangiluddè sù mebiláng ta mangilin, nga kunnay sù kingnguá na ngaw ni Eso. Ta nilonán ni Eso yù awayyá na nga mangalawâ ta pabbindision nayù yáma na ta pangikállà ni Namarò kuna, gapu ta iniláku ni Eso kê Akup nga wagi na yù pakáwayyá na nga kaká. Á inipappagá na lâ ni Akup yù tangatariaw nga kanan!†

¹⁷ Á ammu tam gemma ta nabbabáwi si Eso ta palláku na ta pakáwayyá na nga kaká, ta ikáyâ na gemma mappabbindision kê yáma na nakuan, ngam arán na awayyá, mássiki nu nakkulé, ta arán na gemma mapatoli yù kingnguá na.

¹⁸ Arát tam laguk kalurâ yù pangikatalà tam kê Namarò, ta napiá yù bagu nga tarátu na nittam ánnè sù ngaw tarátu na sù ira ngaw Kudio nga naggaká nittam. Ta arán na nittam ipasingan yù kunnay ta inipasingan na ngaw sù ira ngaw nakimoray kuna ta garek na puddul, nga api nga gumággággáng, áнна yù makánnanássing nga kallà áнна yù kunam áнна yù baggiu.

† **12:16** Genesis 25:27-34

19 Á naginná ra yù amariung nga nasikan áнна yù ngárál nga nagubobuk nira. Á pakaginná ra sù ubobuk na, nerallà yù assing da, á inipakimállà da ta arán na ira kobobuk.

20 Ta arád da matuppál yù taddán na nira. Á gapu ta mangilin yù gián ni Namarò, kinagi na nira, “Ari kayu dukkì sawe puddul, ta nu aijan yù makeguppè kuna, mássiki ayám naw, á payangan naw ta batu ta áddè ta pate na.”‡

21 Á gapu ta makánnanássing yù nasingad da áнна naginná ra, á kinagi ni Moyses, “Mamippippigà ta assing ku,” kun na.

22 Ngam sittam, nu umay ittam makimoray kâ Namarò, dumá yù ággiát tam. Ta kunnay ta aijan ittam ta lángì nga dukkì ta kuruk nga puddul na Sion, áнна yù bagu nga ili na Jerusalem nga aijan ta lángì, nga kuruk nga paggianán ni Namarò nga sigga-inángà nga matolay ta áddè ta áddè. Á jiniribu yù ira daroban ni Namarò nga ari ma-biláng nga naggagammung tán nga magayáyâ.

23 Á nesipà ittamin gapay sù paggagammung nayù ira ngámin nga mangikatalà kâ Namarò, ta netádday ittam sù ira ngámin nga napakarenuánin ngaw, nga inibiláng ni Namarò ta tatole na nga matunung áнна pareku nga napiá. Á inibiláng ni Namarò ittam ngámin ta ánâ na, á nelistángin yù ngágat tam ta lángì. Á si Namarò yù keyarubangát tam, ta aggina yù mamanunnù ta ngámin nga tatolay.

24 Á nesipà ittam kâ Apu Kesu, nga mamakkápiá

‡ 12:20 Exodo 19:9-13

nittam kê Namarò, megapu sù bagu nga tarátu na nga pinalurò na. Á nesipà ittam sù napiá nga pabbalinán nayù dága ni Apu Kesu nga neyátáng megapu nittam, nga napiá ánnè sù pabbalinán nayù dága ni Abel. Ta napakarenuán ittamin, á náringin yù liwiliwâ tam, áнна ikállà na ittam ni Namarò, megapu sù dága ni Apu Kesu. Ngam yá lâ pabbalinán nayù dága ni Abel ta inibálà ni Namarò yù pate na sù namapátay kuna. §

²⁵ Magimuguk ittam laguk, ta tángngagat tam ta napiá yù bilin ni Namarò nittam. Ta pinagikáru ni Namarò yù ira ngaw tatolay nga ari nanguruk sù bilin na nga inipakagi na ngaw kê Moyses. Á nepatalugáring nittam, ta merallà yù pamagikáru na nittam nu arát tam kurugan yù inipakagi na sù Anâ na nga naggapu ta lángl.

²⁶ Á sù ngaw pagubobuk ni Namarò kê Moyses ta puddul, á nagguyu yù dabbun megapu sù ngárál na. Á aijan paga yù initabbá na, ta kinagi na, “Pidduák ku paga sangaw nga pagguyuguyuan yù dabbuno, á ari lâ yù dabbuno, nu ari gapay yù egga ta lángl,”* kun na.

²⁷ Á yá kebalinán nayù kinagi na, nga pidduán na paga pagguyuguyuan yù dabbuno, ta irián na yù dán nga pinarò na nga masingat tam, tapè maggián lâ yù ari mári nga ari maddán ta áddè ta áddè.

²⁸ Dayáwat tam laguk si Namarò, gapu ta mesipà ittam kuna nga mepammaguray sù pammagurayán na, nga ari mári nga ari maddán ta áddè

§ 12:24 Genesis 4:8-11 * 12:26 Haggeo 2:6

ta áddè. Á mapállâ ittam nga tumulù áнна maki-moray kâ Namarò, áнна palurotat tam yù ngámin nga ipakuá na nittam, tapè magayáyâ si Namarò megapu nittam.

²⁹ Ta mangilin si Namarò, nga makáwayyá nga mamagikáru nga kunnay ta ornu nga manuggi ta ngámin.

13

Yù Passerbi tam kâ Namarò

¹ Á wáwwagì, uputat tam yù pakkaká-iddù tam, ta mawwawági ittam ngámin nga mangikatalà kâ Apu, megapu sù kepattatádde tam kuna.

² Á magimuguk ittam ta arát tam lonán yù pangilágum tam ta álliuk nga umay nittam. Pad-dulotat tam ira laguk, ta ajjan yù ira namaddulò ta álliuk nga arád da ammu ta daroban na ira ni Namarò.

³ Á arát tam máttamán yù ira kábulut tam nga mangikatalà kâ Apu nga nebáluk. Ipakimállà tam ira áнна abbágát tam ira gapay ta kunnay ta ikáyâ tam nu sittam nakuan yù nebáluk gapay. Á yù ira marigirigâ, ikállà tam ira nga kunnay ta sittam gapay yù marigirigâ ta kunnay nira.

⁴ Á ta meyannung sù kustombare tam nga mangatáwa, ngilinat tam yù napiá nga pangatáwa tam. Tuppálat tam laguk yù ngámin nga meyannung ta pangatáwa tam, áнна ari ittam meruruk sù arát tam atáwa. Ta si Namarò yù mamanunnù, á pagikaruan na yù ira meruruk ta tanakuán nga ari atáwa na áнна yù ira mangarallaw.

⁵ Á magimuguk ittam ta arát tam karagatán yù kuártu ána arát tam ukkugan yù kuártu, ána yù kegatángán na. Magayáyâ ittam lâ sù egga nittam, ta kinagi ni Namarò nittam, “Arát takayu bulubugá panawán. Á arát takayu bulubugá táttájjíán,”* kun na.

⁶ Á yáyù nga ari ittam mabbábáng, sittam nga katággítádday, nga makkagi ta kunniaw: “Si Apu yù mangabbák níkán. Á yáyù nga aringà maganássing ta tatolay, maguray lâ yù akkuád da níkán.”†

⁷ Á nonopan naw yù ira ngaw nangituddu níkayu, nga nangipakánnámmu níkayu sù bilin ni Namarò. Á nonopan naw yù ngámin nga napiá nga pinalurò da, á párigán naw laguk yù ángngikatalà da kê Apu.

⁸ Ari bulubugá manguli si Apu Kesu Kiristu. Aggina galâ yù egga ngaw, ta áddè kunangane, ta áddè ta áddè.

⁹ Á ari kayu laguk makilogò sù ira nga nangituddu ta tanakuán, tapè ari kayu mekattuay sù panguruk naw kê Apu Kesu. Á ta ángngarigán, aijan yù ira nangituddu ta manganniaw ta kanan. Ngam awán ta pakkapiánán na tolaiy megapu sù pangannio na ta kanan. Á mapasigaggà yù ángngikatalà tam kê Namarò megapu galâ sù pangiddù na ána pangikállà na nittam.

¹⁰ Á sittam nga mangikatalà kê Apu Kesu Kiristu, aijan yù neyátáng megapu nittam, tapè mapakomá yù liwiliwâ tam. Ngam ari mesipà yù

* 13:5 Deuteronomio 31:6 † 13:6 Salmo 118:6

ira páppári nga Kudio nga masserbi sù mangilin nga bale ni Namarò ta Jerusalem, ta arád da kurugan yù kuruk nga meyannung kê Apu Kesu.

¹¹ Á pangiyátáng nayù ira kátannangán nga pári megapu sù liwiliwâ da, iyánge na yù dága na ayám sù Kangilinán nga Gián sù bale ni Namarò. Ngam yù baggi nayù ira ayám nga napárti, iyánge ra ta lawán na ili, tapè tuggiad da ta lawán na ili sù gián nga ari mangilin.

¹² Á kunnian gapay yù pangiyangngà ni Apu Kesu, ta natay ta lawán na ili sù gián nga ari mangilin, tapè pakarenuán na yù ira tatolay ta liwiliwâ da ána pabbalinan na ira ta mangilin nga tatole na, megapu sù dága na lápay.

¹³ Á yáyù nga pallikuránát tam laguk yù kustombare na Kudio, á ikatalà tam galâ si Apu Kesu, nga neyátáng megapu nittam, tapè kunnay ta metádday ittam sù Yápu tam ta lawán na ili, nga mesipà sù keluddè na ána karigirigâ na.

¹⁴ Ta awán ta mannanáyun nga paggianát tam sawe dabbuno. Ngam iddagát tam yù dattál nayù mannanáyun nga ili nga paggianát tam kê Namarò nga awán ta áddè na.

¹⁵ Á gapu ta pangikatalà tam kê Apu Kesu, aringin yù dága na ayám nga napárti yù iyawâ tam kê Namarò, nu ari galâ yù paddáyo tam kuna megapu kê Apu Kesu. Á megapu sù paddáyo tam kuna, ipakánámmu tam sù ira kábulut tam ta si Apu Kesu yù Yápu tam. Yáyù passerbi tam kê Namarò, nga kunnay sù ira mangiyátáng.

¹⁶ Á ari ittam malurâ nga mangabbák sù ira kábulut tam, ána makkakásipà ittam, ta yáyù ga-

pay yù ásserbi tam kê Namarò nga meyarík ta neyátáng kuna nga ipagayáyâ na.

17 Á wáwwagi, tumulù kayu laguk sù ira nga mangituddu nikayu, nga mangikatalà kê Namarò, á kurugan naw yù ituddu ra. Ta taronád da kayu ta napiá, tapè ari kayu mekátтуay sù pangikatalà naw kê Apu. Á si Namarò yù maddok nira, á bisítán na ira sangaw nu kunnasi yù passerbi ra. Á nu napiá yù panguruk naw sù ituddu ra, á magayáyâ ira. Ngam nu arán naw kurugan yù ituddu ra, á maraddam ira megapu nikayu, á awán laguk ta pakkapiánán naw megapu nira.

18 Á sikami, wáwwagi, yù ipakimi-imállà naw kê Namarò. Aláppaw yù nonò mi, ta awán ta ammu mi nga pakaliwatám mi, á ikáyâ mi ta akka-akkuám mi lâ yù napiá ána matunung.

19 Á dudduárat takayu ta ipakimállà nawà, nepatalugáring ta mabíkà nga makatoli nikayu.

Yù Ipakimállà nayù Tolay nga Mattúrá

20 Á italà takayu kê Namarò, nga mamagimammà ta nonò tam. Ta pinaginnanole ni Namarò si Apu Kesu, nga mangngágan ta Mináppárák nga Makáwayyá, gapu ta ipataron na kuna sittam nga mangikatalà kuna, nga kun na karneru na. Á napaluro yù mannanáyun nga tarátu ni Namarò nittam, megapu sù dága ni Apu Kesu.

21 Á parè lâ ta abbágán na kayu ni Namarò ta ngámin nga akkuán naw, megapu kê Apu Kesu Kiristu, tapè maláppà kayu nga mangnguá ta ngámin nga ipagayáyâ na, ána palurotan naw yù

ngámin nga ipakuá na nikayu. Á meparáyaw laguk si Apu Kesu Kiristu ta áddè ta áddè.

Yù Kabalin na yawe Túrâ

²² Á wáwwagi, ababbá lâ yawe túrâ ku, á ikomâ bì nikayu, ta tángngagan naw ta napiá yawe itabarang ku nikayu.

²³ Á magayáyákà nga mangiparámak nikayu ta napalubbángin si Timotio, nga wagi tam. Á nu maratang nangâ lage na pánò, á mappulù kami sangaw nu umayà mattúllun nikayu.

²⁴ Á kagian naw bì sù ira ngámin nga mangituddu nikayu ta manonò mi ira, ána yù ira ngámin nga kábulun naw, nga tatole ni Namarò. Á iyabbû mi lâ nu kunnasi ira ngámin. Á yù ira kákkoput tam nga taga Italia, kagiad da gapay nikayu ta manonò da kayu, á damágad da kayu gapay nu kunnasi kayu.

²⁵ Á parè lâ ta ikákkállà ni Namarò sikayu ngámin ta áddè ta áddè. Mapalurò. Ammán!

**Yù bilin ni Namarò nga meyannung kê Apu
Kesu Kiristu: Yù bagu nga tarátu ni Namarò
sù ira nga mangikatalà kê Apu Kesu Kiristu
New Testament in Atta, Pamplona**

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Pamplona Atta (Atta, Pamplona)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Atta, Pamplona

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

b48ec929-782f-5e43-b9b5-5ce8e5d5989a